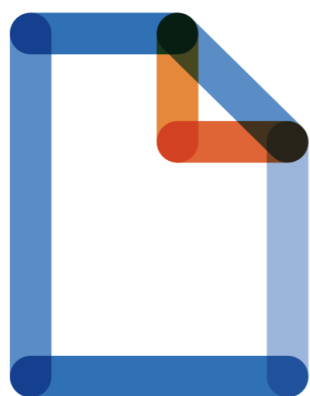

Over Informatie Gesproken

Monitoringsrapportage

Actieplan Open Overheid 2024–2027

Eerste halfjaar 2026

Opgesteld door: Marieke Schenk

Managementsamenvatting

De uitvoering van het Actieplan Open Overheid 2024–2027 ligt in het eerste halfjaar van 2026 grotendeels op koers. Van de vijftien actiepunten zijn er acht op schema, waarvan één afgerond. Zes actiepunten vragen extra aandacht en bij één actiepunt is aanvullende ondersteuning nodig. De vertragingen en onzekerheden zijn geconcentreerd rond het vinden van samenwerkings- en pilotpartners, technische en organisatorische afhankelijkheden en de structurele borging en financiering van succesvolle initiatieven.

In de eerste helft van 2026 zijn meerdere concrete resultaten gerealiseerd. De eerste data-expeditie bij het CBS heeft plaatsgevonden, het onderzoek naar de maatschappelijke baten van transparantie heeft politieke en maatschappelijke aandacht gekregen en het Openbaarheidscentrum Amsterdam is officieel geopend. De vernieuwde keuzehulp Open Publiceren is gelanceerd, opgenomen in de Woo-Wijzer van het ACOI en het bijbehorende actiepunt is afgerond. Andere actiepunten hebben conceptstandaarden, onderzoeksresultaten, digitale voorzieningen en nieuwe samenwerkingsverbanden opgeleverd of bevinden zich in een vergevorderde ontwikkelfase.

De maatschappelijke en beleidsmatige doorwerking wordt steeds zichtbaarder, maar verschilt sterk per actiepunt. Sommige resultaten zijn al opgenomen in beleid, besproken in de Tweede Kamer, opgepakt door onafhankelijke media of toegepast door andere organisaties. Bij andere actiepunten is het nog te vroeg om maatschappelijke impact aantoonbaar te maken, omdat producten, pilots of publicaties nog niet zijn afgerond. In de tweede helft van 2026 ligt daarom een belangrijke opgave in het publiceren, actief verspreiden en aantoonbaar benutten van de beoogde resultaten.

De samenwerking tussen overheid, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en andere partners vormt een belangrijke kracht van het actieplan. Actiehouders waarderen niet alleen de financiële ondersteuning, maar ook de toegang tot kennis, relevante netwerken en nieuwe samenwerkingsverbanden. Het actieplan ontwikkelt zich daarmee steeds meer tot een platform voor gezamenlijke uitvoering, kennisdeling en beleidsontwikkeling. Ook internationale samenwerking via het Open Government Partnership biedt kansen, al wordt dit netwerk nog niet altijd systematisch benut.

De belangrijkste risico's voor de resterende looptijd zijn de afhankelijkheid van externe partners, beperkte capaciteit, technische complexiteit en onduidelijkheid over rollen, eigenaarschap en verantwoordelijkheden. Daarnaast vragen verschillende initiatieven die van experiment naar opschaling gaan om een duurzaam model voor beheer, governance en financiering. Dit speelt onder meer bij digitale participatie-instrumenten, open-sourcevoorzieningen en de structurele inbedding van participatiekennis.

Voor de tweede helft van 2026 ligt de bestuurlijke prioriteit bij het vastleggen van ontbrekende pilot- en praktijkpartners, het herijken en bewaken van planningen en het verduidelijken van rollen en verwachtingen. In veel gevallen is dit al in gang gezet. Daarnaast is gerichte besluitvorming nodig over structureel beheer, financiering en organisatorische inbedding. Door deze randvoorwaarden te combineren met actieve communicatie, kennisdeling en betere aansluiting op beleidstijdslijnen kan het actieplan zijn resultaten verder omzetten in aantoonbare maatschappelijke impact.

Inhoudsopgave

1. Inleiding

1.1 Doel van de rapportage	3
1.2 Toelichting monitoringsaanpak	3
1.3 Het meten van maatschappelijke impact	3
1.4 Beoordeling van de voortgang	5
1.5 Leeswijzer	5

2. Overkoepelende analyse

2.1 Totaalbeeld voortgang actiepunten	7
2.2 Algemene stand van zaken	8
2.2 Rode draden	8
2.3 Knelpunten	9
2.4 Ondersteuningsbehoefte	10
2.5 Lessen uit de monitoring	12

3. Aanbevelingen

4. Voortgang per actiepunt

1. Inleiding

Het Actieplan Open Overheid 2024–2027 draagt bij aan de verdere ontwikkeling van een open, transparante en responsieve overheid. Het actieplan is opgesteld in het kader van het Nederlandse lidmaatschap van het Open Government Partnership (OGP) en wordt uitgevoerd in samenwerking tussen het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en andere betrokken partners. Centraal staat het gezamenlijk ontwikkelen, uitvoeren en versterken van initiatieven die bijdragen aan een opener overheid en een betere samenwerking tussen overheid en samenleving.

Na de herijking van het actieplan in 2025 bestaat het Actieplan Open Overheid uit vijftien actiepunten. Deze zijn verdeeld over de thema's open data, open informatie, open algoritmen, open standaarden, open source, open cultuur en open aanpak. De actiepunten worden uitgevoerd door actiehouders vanuit het maatschappelijk middenveld en de overheid, in samenwerking met betrokken stakeholders. De Maatschappelijke Coalitie Over Informatie Gesproken (MCOIG) heeft hierin een centrale rol. De resterende looptijd van het actieplan staat in het teken van het realiseren van concrete resultaten, het vergroten van maatschappelijke impact en het versterken van de verbinding tussen beleid en uitvoering.

Doel van de rapportage

Deze rapportage heeft drie doelen:

- inzicht geven in de voortgang en de gerealiseerde resultaten van de vijftien actiepunten;
- signaleren van kansen, knelpunten en risico's die van invloed zijn op de uitvoering;
- handelingsperspectief bieden voor de resterende looptijd van het actieplan.

Daarmee is de rapportage nadrukkelijk meer dan een voortgangsoverzicht. Het ondersteunt ook het gezamenlijke gesprek tussen actiehouders, beleidsdirecties, het Programma Open Overheid (PROO) en de MCOIG over de vervolgstappen die nodig zijn om de doelstellingen van het actieplan te realiseren.

Toelichting monitoringsaanpak

Voor deze rapportage is gebruikgemaakt van de informatie die actiehouders hebben aangeleverd via een vast format. Dit is aangevuld met beschikbare informatie over mijlpalen, resultaten en documentatie. Ook zijn er verdiepende gesprekken gevoerd met actiehouders en beleidsverantwoordelijken en zijn signalen uit het netwerk van de MCOIG meegenomen. Hierdoor bevat deze rapportage ook kwalitatieve inzichten over opbrengsten, knelpunten, samenwerking en benodigde vervolgstappen.

Het meten van maatschappelijke impact

De monitoringsrapportage brengt niet alleen in beeld welke activiteiten zijn uitgevoerd en welke resultaten zijn opgeleverd, maar ook hoe de actiepunten doorwerken in politiek, beleid, andere organisaties en de samenleving. Deze doorwerking wordt gevolgd aan de hand van vier impactindicatoren.

De meting is primair kwalitatief. Maatschappelijke impact laat zich niet altijd zinvol in aantallen uitdrukken en de ambities en mogelijkheden voor doorwerking verschillen per actiepunt. Daarom worden per actiepunt, voor zover beschikbaar, voorbeelden van maatschappelijke impact opgenomen. Het doel is niet om actiepunten onderling te vergelijken of tot één impactscore te komen, maar om de verschillende vormen van doorwerking systematisch en aantoonbaar zichtbaar te maken.

Een voorbeeld wordt alleen opgenomen wanneer de relatie met het actiepunt aannemelijk kan worden gemaakt en met een bron kan worden onderbouwd. Daarbij gaat het om de bijdrage van het actiepunt aan een ontwikkeling. Er hoeft niet te worden aangetoond dat het actiepunt de enige oorzaak van die ontwikkeling is.

Indicatoren voor maatschappelijke impact

1. Politieke tractie

Deze indicator maakt zichtbaar of het actiepunt of de resultaten daarvan aandacht hebben gekregen binnen het parlementaire proces. Het kan bijvoorbeeld gaan om:

- Kamervragen over het actiepunt of de onderliggende problematiek, met vermelding van het actiepunt;
- een motie waarin naar het actiepunt of projectresultaat wordt verwezen;
- inhoudelijke bespreking tijdens een plenair debat of commissiedebat.

Per actiepunt worden representatieve voorbeelden beschreven. Daarbij worden het type politieke aandacht, de datum en het relevante documentnummer of de vindplaats vermeld. Alleen inhoudelijke aandacht telt mee. Het uitsluitend aanbieden van een rapport of informeren van de Kamer geldt niet zonder meer als politieke tractie.

2. Beleidsborging

Deze indicator laat zien of de opbrengsten van het actiepunt aantoonbaar zijn verwerkt in beleid of structurele besluitvorming. Voorbeelden zijn:

- opname van een projectresultaat in een Kamerbrief of beleidsnota;
- verwerking van een ontwikkelde aanpak in een beleidsprogramma;
- benutting van de resultaten in een wetgevings- of begrotingstraject;
- vastlegging van de aanpak in formele beleidskaders of uitvoeringsbeleid.

Per actiepunt worden representatieve voorbeelden beschreven, met een korte toelichting op de wijze waarop het resultaat daarin is verwerkt. Een voornemen om resultaten later te benutten geldt nog niet als beleidsborging. Wel kan worden vermeld dat de borging nog in ontwikkeling is.

3. Schaalvergroting

Deze indicator brengt in beeld of een aanpak, methodiek, voorziening of ander projectresultaat door een andere organisatie is overgenomen of toegepast. Het kan bijvoorbeeld gaan om:

- een ministerie of uitvoeringsorganisatie die de ontwikkelde werkwijze toepast;
- een gemeente, provincie of waterschap dat de aanpak overneemt;
- een andere organisatie die met een ontwikkelde voorziening of methodiek een pilot uitvoert;
- structurele toepassing van het projectresultaat buiten de oorspronkelijke organisatie.

Per actiepoint worden, indien beschikbaar, voorbeelden genoemd. Daarbij worden de betreffende organisatie(s) en de vorm van overname beschreven. Er wordt onderscheid gemaakt tussen toepassing in een pilot en structurele adoptie. Belangstelling, deelname aan een bijeenkomst of een voornemen tot overname geldt nog niet als gerealiseerde schaalvergroting, maar kunnen wel vermeld worden.

4. Maatschappelijke resonantie

Deze indicator maakt zichtbaar of het actiepoint of de resultaten daarvan buiten de direct betrokken organisaties aandacht hebben gekregen in onafhankelijke media. Voorbeelden zijn:

- een inhoudelijk artikel in een landelijk of regionaal medium (radio, tv, print, online);
- berichtgeving in een vakmedium;
- een opiniestuk waarin het projectresultaat of de onderliggende problematiek wordt besproken;
- een inhoudelijk radio-, televisie- of podcastitem.

Per actiepoint worden, indien beschikbaar, publicaties of uitzendingen genoemd, met vermelding van medium, datum en vindplaats. Eigen nieuwsberichten en sociale-mediaberichten worden niet als onafhankelijke maatschappelijke resonantie beschouwd.

Beoordeling van de voortgang

Bij de voortgang wordt per actiepoint een tekstuele beoordeling opgenomen. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar de oorspronkelijke planning, maar ook naar de gerealiseerde resultaten, afhankelijkheden, risico's en de voorwaarden voor verdere doorwerking.

Er worden drie categorieën gebruikt:

Beoordeling	Betekenis
Op schema	De uitvoering en resultaten verlopen in grote lijnen volgens verwachting. Eventuele afwijkingen zijn beperkt en beheersbaar. Er zijn geen aanvullende acties nodig.

Aandachtspunt	Er zijn ontwikkelingen, onzekerheden of afhankelijkheden die van invloed kunnen zijn op de uitvoering of beoogde resultaten. Deze vragen de komende periode om extra aandacht en zo nodig om aanpassing van de aanpak.
Aanvullende ondersteuning nodig	Om de uitvoering of beoogde resultaten te kunnen realiseren, is aanvullende ondersteuning nodig. Dit kan bestaan uit besluitvorming, capaciteit, inhoudelijke afstemming, bijstelling van de aanpak of het wegnemen van afhankelijkheden.

De gekozen beoordeling wordt steeds voorzien van een korte onderbouwing. Daarin staat welke ontwikkeling bepalend is voor de beoordeling en, bij "Aandachtspunt" of "Aanvullende ondersteuning nodig", welke vervolgstap nodig is.

De aanwezigheid of afwezigheid van een impactvoorbeeld beïnvloedt deze beoordeling niet automatisch. Vooral bij actiepunten die zich nog in een ontwikkel- of uitvoeringsfase bevinden, kan maatschappelijke doorwerking pas later zichtbaar worden. De voortgangsbeoordeling en de impactindicatoren geven daarom samen een vollediger beeld: de voortgang laat zien hoe het actiepunt ervoor staat, terwijl de indicatoren zichtbaar maken welke doorwerking inmiddels aantoonbaar, of te verwachten is.

Leeswijzer

Na deze inleiding volgt een overkoepelend beeld van de voortgang van het actieplan, waaronder resultaten, terugkerende knelpunten, goede voorbeelden en aandachtspunten voor de tweede helft van 2026. Daarna wordt de voortgang van ieder actiepunt afzonderlijk beschreven, inclusief de belangrijkste resultaten, risico's en concrete vervolgstappen. De rapportage eindigt met een vooruitblik met handelingsperspectief voor de resterende periode van het actieplan.

2. Overkoepelende analyse

2.1 Totaalbeeld voortgang actiepunten

Actiepunt	Beoordeling	Belangrijkste vervolg
1. Zichtbaar en waardevol	Op schema	Publicatie en aantoonbare (beleids)benutting van catalogus en advies borgen.
2. Data-expedities	Op schema	Eerste use-cases publiceren en vervolg door CBS formaliseren.
3. Beschikkingen in context	Op schema	Conceptstandaard testen en verantwoordelijkheid voor de identifier vastleggen.
4. Uitzonderingsgronden in beeld	Op schema	Rapport en toegankelijk resultaat publiceren en vervolggebruik verkennen en bespreken.
5. Open Inkoop	Aandachtspunt	Een bestuurlijk gedragen roadmap en technische architectuur vaststellen.
6. Maatschappelijke baten van transparantie	Op schema	Benutting in de Woo-evaluatie en gericht(e) vervolgonderzoek(en).
7. Vertrouwen door begrip	Aanvullende ondersteuning nodig	Een pilot organisatie vastleggen of het actiepunt herijken.
8. Algoritmewijzer	Aandachtspunt	Vervangende praktijkpartner vastleggen en de planning indien nodig herzien.
9. Algo-rights	Aandachtspunt	Verder gaan met gewijzigde koers, door in plaats van burgers tussenpersonen te benaderen.
10. Open standaarden	Op schema, afgerond	Gebruik en organisatorische adoptie van Open Publiceren aanmoedigen en volgen.
11. Open Source Program Office	Aandachtspunt	Status OSPO Rijk, mandaat, governance en capaciteit bestuurlijk vaststellen.
12. Openbaarheidscentrum Amsterdam	Op schema	Bereik, toegankelijkheid en gebruik vergroten en in beeld krijgen.
13. Open parlement	Op schema	Naast bereik ook leeropbrengst en representativiteit in beeld krijgen.
14. Burgerparticipatie versterken met digitale tools	Aandachtspunt	Duurzaam beheer, governance en financiering voor structurele opschaling verkennen en realiseren.
15. Professionalisering van participatie	Aandachtspunt	AI-pilot herplannen en structurele financiering en inbedding verkennen en realiseren.

2.2 Algemene stand van zaken

De uitvoering van het actieplan ligt grotendeels op koers

De uitvoering van het Actieplan Open Overheid verloopt over het algemeen volgens planning. Bij de meeste actiepunten is in het eerste halfjaar van 2026 substantiële voortgang geboekt. Waar sprake is van vertraging, betreft dit overwegend beperkte vertragingen die samenhangen met factoren die kenmerkend zijn voor innovatie- en samenwerkingsprojecten, zoals langere besluitvormingstrajecten, technische afhankelijkheden of het wegvallen van pilotpartners.

Eerste resultaten vinden hun weg naar beleid en maatschappij

Een aantal actiepunten heeft inmiddels zichtbare maatschappelijke en beleidsmatige impact. Zo is het onderzoek naar de maatschappelijke baten van transparantie aangeboden aan de Tweede Kamer en heeft het aandacht gekregen op iBestuur en Follow the Money. Ook andere actiepunten leveren concrete producten op die hun weg vinden naar beleid en uitvoering.

De positieve lijn uit de IRM Midterm Review zet zich voort

Hoewel de IRM Midterm Review betrekking heeft op een eerdere uitvoeringsperiode, bevestigt de monitoring dat de daarin beschreven positieve ontwikkeling zich in het eerste halfjaar van 2026 voortzet. De samenwerking tussen overheid en maatschappelijke organisaties is verder versterkt en actiepunten komen steeds nadrukkelijker in de uitvoeringsfase.

2.3 Rode draden

Samenwerking tussen overheid en maatschappelijke organisaties wordt breed gewaardeerd

Vrijwel alle actiehouders benadrukken het belang van de samenwerking tussen overheid, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en andere partners. De gezamenlijke uitvoering leidt tot inhoudelijke verrijking, nieuwe perspectieven en een groter draagvlak voor de actiepunten. De maatschappelijke coalitie vervult hierin een verbindende rol door partijen met elkaar in contact te brengen en samenwerking te stimuleren.

Het actieplan ontwikkelt zich tot een platform voor kennisdeling en samenwerking

Naast de uitvoering van afzonderlijke actiepunten blijkt het actieplan steeds meer te functioneren als een platform waar kennis wordt gedeeld en nieuwe verbindingen ontstaan. Actiehouders weten elkaar beter te vinden, wisselen ervaringen uit en maken gebruik van elkaars expertise. In enkele gevallen heeft het netwerk ook geholpen bij het oplossen van praktische knelpunten, zoals het vinden van nieuwe samenwerkingspartners of het leggen van verbindingen met andere initiatieven. De actiehouders binnen het thema Open Algoritmen heeft een werkgroep gevormd, om structureel invulling te geven aan deze behoefte.

De meerwaarde van deelname aan het actieplan wordt breed erkend

Uit de monitoringsgesprekken blijkt dat actiehouders de deelname aan het Actieplan Open Overheid als waardevol ervaren. Naast financiële ondersteuning worden vooral de

zichtbaarheid, het netwerk en de mogelijkheid om kennis uit te wisselen genoemd als belangrijke opbrengsten. Ook bij personele wisselingen blijft het draagvlak voor deelname bestaan en wordt het belang van het actieplan onderschreven.

Nationale en internationale netwerken worden actief benut

Steeds meer actiehouders maken gebruik van zowel het nationale netwerk rond het actieplan als het internationale netwerk van het Open Government Partnership (OGP). Dit leidt tot nieuwe kennis, inspiratie en internationale samenwerking. Ook wordt actief gezocht naar aansluiting bij buitenlandse voorbeelden en Europese ontwikkelingen, waardoor de kwaliteit en impact van verschillende actiepunten wordt versterkt.

Het actieplan stimuleert maatschappelijke en beleidsmatige impact

Verschillende actiepunten leveren inmiddels resultaten op die verder reiken dan de uitvoering van het actiepunt zelf. Producten worden benut in beleidsontwikkeling, besproken binnen de Tweede Kamer, opgepakt door media of vormen aanleiding voor vervolgonderzoek. Daarmee draagt het actieplan niet alleen bij aan de uitvoering van concrete projecten, maar ook aan de bredere ontwikkeling van een open overheid.

2.4 Knelpunten

Hoewel de uitvoering van het actieplan over het algemeen goed verloopt, komen uit de monitoringsgesprekken enkele terugkerende knelpunten naar voren.

Afhankelijkheid van externe partijen

Verschillende actiepunten zijn afhankelijk van andere overheden, uitvoeringsorganisaties of maatschappelijke partners. Wanneer besluitvorming langer duurt of pilotpartners wegvallen, heeft dit direct invloed op de planning. Deze vertragingen zijn doorgaans verklaarbaar en leiden op dit moment niet tot fundamentele risico's voor de uitvoering. De komende periode zal hierin wel bepalend zijn, omdat sommige actiehouders momenteel zoeken naar nieuwe samenwerkingspartners.

Technische en organisatorische complexiteit

Een aantal actiepunten richt zich op complexe vraagstukken, zoals het koppelen van verschillende databronnen of het ontsluiten van bestaande systemen. De benodigde technische en organisatorische afstemming kost in de praktijk meer tijd dan vooraf was voorzien.

Capaciteit en personele wisselingen

Bij enkele actiepunten hebben personele wisselingen of tijdelijke capaciteitsproblemen geleid tot vertraging. Tegelijkertijd laten de gesprekken zien dat de continuïteit van de actiepunten hierdoor over het algemeen niet in gevaar is gekomen en dat de uitvoering na nieuwe bezetting weer is opgepakt.

Rollen en verwachtingen

Bij sommige actiepunten bestaat nog onduidelijkheid over de rolverdeling tussen actiehouders, beleidsdirecties, het Programma Open Overheid en de maatschappelijke coalitie. Dit speelt met name bij actiepunten waarvoor subsidie is verstrekt. Daarbij leven vragen over de verhouding tussen subsidie, partnerschap en opdrachtgeverschap en over de wederzijdse verwachtingen. Hoewel dit de samenwerking niet belemmert, kan meer duidelijkheid bijdragen aan een efficiëntere uitvoering en heldere verwachtingen.

2.5 Ondersteuningsbehoefte

Uit de monitoringsgesprekken komt naar voren dat de behoefte aan ondersteuning vooral ligt op het versterken van samenwerking, kennisdeling en het creëren van randvoorwaarden voor succesvolle uitvoering en opschaling. Daarbij komen de volgende thema's regelmatig terug.

Verbinding tussen actiehouders en kennisdeling

Actiehouders geven aan veel waarde te hechten aan de mogelijkheid om ervaringen uit te wisselen met andere actiehouders. Er is behoefte aan meer thematische kennisdeling, bijvoorbeeld in de vorm van werkgroepen of bijeenkomsten rondom specifieke onderwerpen. Ook het delen van goede voorbeelden uit binnen- en buitenland wordt als waardevol gezien.

Benutten van het OGP-netwerk

Bij meerdere actiepunten bestaat behoefte aan meer inzicht in relevante internationale voorbeelden en aan ondersteuning bij het leggen van contacten binnen het Open Government Partnership. Het internationale netwerk wordt gezien als een belangrijke bron van kennis en inspiratie voor de verdere ontwikkeling van de actiepunten.

Duidelijkheid over rollen en verwachtingen

Uit verschillende gesprekken blijkt dat behoefte bestaat aan meer duidelijkheid over de rolverdeling tussen actiehouders, beleidsdirecties, het Programma Open Overheid en de maatschappelijke coalitie. Dit speelt met name bij actiepunten waarbij subsidie wordt verstrekt. Heldere afspraken over rollen, verantwoordelijkheden en wederzijdse verwachtingen kunnen bijdragen aan een soepelere samenwerking.

Ondersteuning bij zichtbaarheid en communicatie

Een aantal actiehouders geeft aan behoefte te hebben aan ondersteuning bij het onder de aandacht brengen van resultaten, bijvoorbeeld door presentaties tijdens bijeenkomsten, verspreiding via het netwerk van het actieplan of communicatie richting relevante doelgroepen. Daarmee kunnen succesvolle initiatieven breder worden gedeeld en kunnen resultaten beter worden benut en mogelijk worden opgeschaald.

2.6 Lessen uit de monitoring

De monitoringsgesprekken laten zien dat niet alleen de voortgang van actiepunten inzichtelijk wordt, maar ook welke factoren bijdragen aan een succesvolle uitvoering van het actieplan. Op basis van de gesprekken kunnen de volgende lessen worden getrokken.

Samenwerking vraagt om structurele aandacht

Actiepunten waarin regelmatig wordt afgestemd tussen actiehouders, beleidsdirecties en maatschappelijke partners lijken over het algemeen een stabielere voortgang te laten zien. Structurele samenwerking draagt niet alleen bij aan de uitvoering en inbedding in beleid, maar ook aan onderling begrip en het gezamenlijk oplossen van knelpunten.

Monitoring is meer dan verantwoorden

De combinatie van monitoringsformats en verdiepende gesprekken levert aanzienlijk rijkere informatie op dan een schriftelijke uitvraag alleen. Naast voortgang worden ook succesfactoren, knelpunten en ondersteuningsbehoeften zichtbaar, waardoor monitoring beter kan bijdragen aan leren en bijsturen.

Het netwerk versterkt de uitvoering van het actieplan

Veel actiehouders noemen de verbindingen die via het actieplan ontstaan als minstens zo waardevol als de afzonderlijke activiteiten. Het netwerk maakt kennisuitwisseling mogelijk, brengt nieuwe samenwerkingen tot stand en helpt bij het oplossen van praktische vraagstukken.

Heldere verwachtingen versterken de samenwerking

Waar rollen en verantwoordelijkheden vooraf expliciet worden besproken, verloopt de samenwerking over het algemeen soepeler. Met name bij actiepunten waarbij meerdere organisaties en subsidierelaties betrokken zijn, blijkt het belangrijk om verwachtingen vroegtijdig met elkaar af te stemmen. Betrokkenen erkennen ook dat dit soms nog een zoektocht is, en dat co-creatie bijvoorbeeld andere vaardigheden en een andere manier van communiceren vraagt dan traditioneel opdrachtgeverschap.

Indruk vanuit beleid

Vanuit beleid wordt overwegend positief naar het Actieplan Open Overheid gekeken. Het wordt vooral gezien als een praktische beleidsversneller: het maakt pilots mogelijk, levert kennis en gebruikservaringen op, brengt partijen samen en zorgt ervoor dat onderwerpen aandacht en financiering krijgen die anders mogelijk zouden wegvallen. Naast beleidsinhoudelijke opbrengsten wordt het vormen van samenwerkingen belangrijk gevonden. Internationale uitwisseling wordt gezien als kans, maar lijkt nog niet altijd systematisch georganiseerd. Hiervoor kunnen internationale werkgroepen benut worden.

Het actieplan werkt vooral goed wanneer een actiepoint direct verbonden is met een concrete beleidsvraag. Tegelijk bestaat spanning tussen de vrijwillige, co-creatieve werkwijze en de behoefte van beleidsdirecties aan planning, continuïteit en bruikbare resultaten. Zo lopen resultaten uit het actieplan en beleidstijdslijnen wel eens uit elkaar, waarbij vanuit beleid niet hard gestuurd kan worden.

3. Aanbevelingen

Constatering uit de monitoring	Aanbeveling / mogelijke actie
De uitvoering van het actieplan ligt grotendeels op koers.	Blijf de voortgang periodiek monitoren en ondersteun waar actiepunten vertragen.
Actiehouders ervaren de samenwerking binnen het netwerk als waardevol.	Blijf investeren in MSF- en netwerkbijeenkomsten, kennisdeling en verbinding tussen actiehouders.
Het internationale OGP-netwerk wordt steeds beter benut.	Stimuleer actiehouders om actief gebruik te maken van internationale voorbeelden en OGP-contacten.
Thematische samenwerking tussen actiepunten ontstaat steeds vaker.	Faciliteer thematische werkgroepen en intervisie tussen actiehouders.
Resultaten krijgen steeds meer maatschappelijke en beleidsmatige impact.	Investeer in communicatie over behaalde resultaten en deel goede voorbeelden actief binnen en buiten het netwerk.
De monitoringsgesprekken leveren waardevolle kwalitatieve inzichten op.	Continueer de combinatie van monitoringsformats en verdiepende gesprekken als vaste monitoringsaanpak.
Bij enkele actiepunten zijn rollen en verwachtingen niet voor iedereen helder.	Maak bij de start van ieder actiepunt expliciete afspraken over rollen, verantwoordelijkheden en wederzijdse verwachtingen, met name bij subsidieconstructies.

Actiehouders hebben behoefte aan meer kennisuitwisseling en verbinding.	Organiseer periodiek thematische sessies waarin actiehouders ervaringen, dilemma's en goede voorbeelden kunnen uitwisselen.
Goede voorbeelden blijken inspirerend voor andere actiehouders.	Maak succesvolle aanpakken en resultaten structureel zichtbaar via bijeenkomsten, publicaties en het OGP-netwerk.
Verschillende actiepunten leveren kennis op die ook buiten het actieplan bruikbaar is.	Benut de opbrengsten van de monitoring expliciet als input voor de verdere ontwikkeling van het Programma/Afdeling Open Overheid en toekomstige actieplannen.
Vanuit beleid wordt overwegend positief naar het actieplan gekeken. Tegelijk bestaat spanning tussen de vrijwillige, co-creatieve werkwijze en de behoefte van beleidsdirecties aan planning, continuïteit en bruikbare resultaten.	Behoud het co-creatieve en experimentele karakter van het actieplan, maar organiseer sterkere aansluiting op beleidstijddijnen, vroegtijdige betrokkenheid, aantoonbare impact en duurzame opschaling en borging.

4. Voortgang per actiepoint

Actiepoint 1. Zichtbaar en waardevol: hergebruik van high-value open overheidsinformatie en -data

Doel	Het actiepoint vergroot het hergebruik van open overheidsinformatie en maakt de maatschappelijke waarde zichtbaar door inspirerende toepassingen te tonen, obstakels weg te nemen en te adviseren over maatregelen voor beter hergebruik van openbare overheidsinformatie.
Actiehouder	Public Innovation B.V. in samenwerking met het team Open Data van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Partner(s)	Diverse bestuursorganen die datasets leveren, burgerinitiatieven, belangenverenigingen, koepels en maatschappelijke organisaties die open data hergebruiken. MCOIG-netwerk.
Stand van zaken	De inhoudelijke verkenning voor de catalogus en het adviesrapport wordt momenteel uitgevoerd. In tegenstelling tot wat in het actieplan staat, zullen deze niet in Q2 worden opgeleverd, maar na de zomer.
Maatschappelijke impact	Op de peildatum is nog geen gerealiseerd impactvoorbeeld publiek verifieerbaar. Geonovum besteedde op 7 juli 2026 aandacht aan de uitvraag naar de waarde van open overheidsdata. Dat vergroot de zichtbaarheid en levert input op voor het onderzoek, maar is nog geen aantoonbare beleidsborging, overname door andere organisaties of onafhankelijke mediaresonantie. De maatschappelijke impact wordt toetsbaar zodra de catalogus en het advies zijn gepubliceerd en zichtbaar worden benut, bijvoorbeeld bij de herijking van het open-databeleid.

Voortgang	Op schema - De uitvoering verloopt op kleine, afgestemde wijzigingen na volgens planning. Er zijn op dit moment geen knelpunten of risico's gemeld die de voortgang belemmeren.
Belangrijkste resultaten (Q1-Q2 2026)	• Het definitieve projectplan is opgesteld en de thema's en toepassingen zijn geselecteerd. • De vorm van de eindproducten is vastgesteld in afstemming met de beleidsdirectie. • Interviews zijn gehouden met diverse experts op het gebied van open data, waaronder David Graus, Danny Lämmerhirt, Stephan Ockhuisen, Bob Coret en Bert Hubert.
Samenwerking	Er vindt tweewekelijks overleg plaats met de beleidsdirectie (Team Open Data, PROO). Daarnaast is het project gepresenteerd tijdens de actiehoudersbijeenkomst van BZK en vervolgens ook bij Geonovum. De samenwerking met de beleidsdirectie verloopt constructief en regelmatig.
Kwalitatieve signalen	De gesprekken met experts leveren waardevolle inhoudelijke inzichten op voor de verdere ontwikkeling van de producten. De frequente afstemming met de beleidsdirectie draagt bij aan een gezamenlijke koers en inhoudelijke aanscherping van het project.
Knelpunten en risico's	Uitnodigingen voor MSF-bijeenkomsten hebben de beleidsverantwoordelijken soms laat of niet bereikt. Ook zijn zij niet altijd goed geïnformeerd over lopende zaken. Hier ligt een taak voor de MCOIG om de mailinglijst op orde te brengen.
Ondersteuningsbehoefte	Vanuit beleid is er nieuwsgierigheid naar wat er in andere (OGP) landen gedaan wordt op het gebied van open data en of/hoe hierbij aangesloten kan worden.

Documentatie / bewijs	De vragenlijst ten behoeve van het actiepunt staat online: https://nl.surveymonkey.com/r/GMQQ79S
Handelingsperspectief H2 2026	• De samenwerking met de beleidsdirectie continueren en toewerken naar publicatie van de eerste resultaten. • De beleidsverantwoordelijken geven aan dat de uitkomsten van de producten die na de zomer worden opgeleverd, worden meegenomen bij de herijking van het open data beleid.

Actiepunt 2. Data-expeditie | Journalistieke use-cases voor high-value datasets

Doel	Dit actiepunt activeert hoogwaardige datasets (HVDs) door het organiseren van 'data-expedities' (journalistieke hackathons). Hierin worden concrete, journalistieke use-cases ontwikkeld die de maatschappelijke waarde van de data ontsluiten en de controlerende functie van de journalistiek versterken.
Actiehouder	Momus (Stichting Platform Authentieke Journalistiek) i.s.m. team open data (Ministerie van BZK).
Partner(s)	Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Open State Foundation (OSF).
Stand van zaken	De belangrijkste mijlpaal is behaald: de eerste data-expeditie heeft op 1 juli 2026 plaatsgevonden op locatie CBS Den Haag, na uitstel vanuit mei wegens de datacenterbrand bij het CBS. De expeditie is doorgegaan ondanks een StatLine-storing de dag ervoor, opgevangen via een vooraf ontwikkelde alternatieve dataroute. Teams zijn samengesteld en de eerste use-cases zijn in ontwikkeling. De tweede expeditie volgt in februari 2027.

Maatschappelijke impact	De eerste data-expeditie vond op 1 juli 2026 plaats bij het CBS en leidde tot de ontwikkeling van de eerste journalistieke use-cases. Dit is een concreet resultaat en bereiksignaal, maar de maatschappelijke doorwerking is nog niet aantoonbaar: de use-cases zijn nog in ontwikkeling en onafhankelijke berichtgeving of gerealiseerde toepassing buiten het project is niet gevonden. Het voornemen van het CBS om de aanpak uit eigen middelen voort te zetten is kansrijk, maar telt pas als schaalvergroting nadat daarover een besluit is genomen of een volgende editie door het CBS is uitgevoerd.
Voortgang	Op schema - De uitvoering verloopt op kleine wijzigingen na volgens planning. Er zijn op dit moment geen knelpunten of risico's gemeld die de voortgang belemmeren.
Belangrijkste resultaten (Q1–Q2 2026)	• Voorbereidende workshop Machine-Accelerated Investigation (MAI) op 10 april 2026; • Eerste data-expeditie op 1 juli 2026 op locatie CBS Den Haag, teamsamenstelling volgens vooraf uitgewerkte publicatieafspraken; • Start ontwikkeling eerste journalistieke use-cases; • Ingehaald na uitstel: hackathon 1 verschoof van mei naar 1 juli 2026 wegens de datacenterbrand bij het CBS.
Samenwerking	Het projectteam heeft gereageerd op de concept IRM midterm review en deelgenomen aan de MSF-bijeenkomst van 25 juni. Jesse Renema (open data coördinator BZK) blijft als contactpersoon betrokken. De afstemming met het CBS over data en logistiek is voortgezet.
Kwalitatieve signalen	Geluiden vanuit het project zijn zeer positief. Het CBS lijkt de ambitie te hebben om deze aanpak zelfstandig structureel voort te zetten.
Knelpunten en risico's	Geen wezenlijke knelpunten. Aandachtspunt is de werving van journalisten: zij zijn druk bezet en terughoudend om met concurrenten samen te werken. Publicatieafspraken en teamsamenstelling zijn daarom vooraf uitgewerkt om dit te

	ondervangen. Kort voor de eerste expeditie deed zich een StatLine-storing voor (30 juni), na de eerdere datacenterbrand die uitstel in mei veroorzaakte. Beide zijn opgevangen: voor de storing is een alternatieve dataroute op basis van open databronnen ingezet, zodat het programma kon doorgaan.
Ondersteuningsbehoefte	• Geen directe ondersteuningsbehoefte vanuit MCOIG gevraagd. Verspreiding van de aankondiging voor de tweede expeditie via het netwerk van het Actieplan Open Overheid blijft welkom richting de werving voor februari 2027. • Een werkgroep zoals bij algoritmen is er niet voor open data actiepunten. Betrokkenen geven aan dat dit wel nuttig zou kunnen zijn.
Documentatie / bewijs	Projectwebsite en aanmeldpagina: dataexpedities.nl Workshopmateriaal MAI: github.com/linksmith/Machine-Accelerated-Investigation-CBS-Workshop. Nieuwsitem op website OSF: https://openstate.eu/nl/2026/07/cbs-hackathon-eerste-editie-was-geslaagd/
Vooruitblik	• Vanwege het succes van de eerste hackathon, de positieve reacties en om momentum vast te houden, zijn de actiehouders voornemens een extra hackathon in het najaar te organiseren. Het CBS wil begin 2027 uit eigen middelen zelf een hackathon organiseren. • Betrokkenen zijn zeer enthousiast over de opzet en voornemens een raamwerk/draaiboek op te zetten dat ook binnen andere organisaties die veel data beheren kan worden gebruikt.

Actiepunt 3. Beschikkingen in context

Doel	Dit actiepunt heeft als doel de betekenisvolle openbaarmaking van beschikkingen te verbeteren. Beschikkingen, zoals vergunningen, subsidies en sancties, worden op grond van de Wet open overheid (Woo) actief openbaar gemaakt, maar krijgen vaak pas echt betekenis in samenhang met andere overheidsinformatie. Daarom wordt binnen dit actiepunt de open standaard Administrative Decision Identifier (ADI) ontwikkeld, waarmee beschikkingen als metadata kunnen worden vastgelegd, herkend en gekoppeld aan andere relevante documenten. Daarnaast wordt de handreiking Beschikkingen Beter Begrepen ontwikkeld, die overheidsorganisaties ondersteunt bij het bieden van context en toelichting. Zo draagt het actiepunt bij aan een beter vindbare, begrijpelijke en samenhangende openbaarmaking van beschikkingen.
Actiehouder	Tilburg University in samenwerking met team openbaarheid (Ministerie van BZK)
Partner(s)	Logius/KOOP (Kennis- en Exploitatiecentrum Officiële Overheidspublicaties), Consortium partners CITaDOG (www.citadog.nl).
Stand van zaken	De eerste fase van de ontwikkeling van de Administrative Decision Identifier (ADI) is afgerond, met een concept-metadataschema, een inventarisatie van beschikbare beschikkingen en metadata, afstemming met Logius-KOOP en PROO en de inzet van twee student-assistenten voor de verdere ontwikkeling.
Maatschappelijke impact	Op de peildatum is nog geen maatschappelijke doorwerking publiek aantoonbaar. De eerste fase heeft een concept-metadataschema voor de Administrative Decision Identifier opgeleverd en de openbare inventarisatie Beschikkingen in Beeld biedt materiaal om dit schema te testen. Omdat de standaard nog niet door Logius/KOOP of een andere organisatie is vastgesteld of toegepast, is nog geen sprake van beleidsborging of schaalvergroting.

Voortgang	Op schema - De uitvoering verloopt volgens planning. Er zijn op dit moment geen knelpunten of risico's gemeld die de voortgang belemmeren.
Belangrijkste resultaten (Q1-Q2 2026)	• Er is een intern werkdocument met mogelijke metadata opgesteld op basis van een analyse van de beschikking; dit werkdocument dient als basis voor de ADI. Verder is, door afronding van het aanpalende project Beschikkingen in Beeld, bekend welke overheden reeds beschikkingen publiceren. Op deze beschikkingen kan de te ontwikkelen ADI worden getest. Er zijn twee student-assistenten data science succesvol geworven die de ADI mede helpen ontwikkelen. • Relevante metadataschema (TOOI-diwoo en ECLI) zijn bestudeerd en onderling vergeleken. Op basis hiervan is een metadataschema specifiek voor beschikkingen opgesteld. Een eerste versie van dit schema is besproken met zowel Logius-KOOP (mei 2026) als PROO (juni 2026). De student-assistenten data science hebben bij officiële bekendmakingen.nl en open.overheid.nl beschikkingen verzameld met de bijbehorende metadata.
Samenwerking	Met Logius is in mei 2026 overlegd over de ADI, met PROO in juni 2026.
Kwalitatieve signalen	-
Knelpunten en risico's	Vooralsnog zijn er geen knelpunten geïdentificeerd, anders dan dat de metadata van beschikkingen die momenteel worden ontsloten, van zeer uiteenlopende kwaliteit blijken te zijn.
Ondersteuningsbehoefte	Vooralsnog geen specifieke behoefte.

Documentatie / bewijs	www.beschikkingeninbeeld.nl bevat een overzicht van beschikkingen die reeds zijn ontsloten (waaronder die van de beoogde case-studies KSA en ACM).
Vooruitblik	De actiehouders wil een conceptstandaard voor beschikkingen maken hebben dat zo informatief mogelijk is, maar tegelijk hanteerbaar voor overheden. Verder zullen ze op verzoek van PROO ook een (beknopt) rapport opstellen over de noodzaak van een identifier en de vraag wie die identifier moet toekennen.

Actiepunt 4. Uitzonderingsgronden in beeld

Doel	Dit actiepunt heeft als doel de transparantie van de toepassing van uitzonderingsgronden in Woo-beschikkingen te vergroten door inzicht te bieden in de motivering van geheimhouding en de resultaten toegankelijk te maken voor onderzoek en beleidsontwikkeling.
Actiehouders	Universiteit Leiden, Dialogic.
Partner(s)	ACOI, Universiteit Utrecht, Universiteit van Amsterdam.
Stand van zaken	De publicatie is geschreven en ligt voor feedback bij BZK.
Maatschappelijke impact	De maatschappelijke impact is nog niet publiek aantoonbaar, omdat het rapport en de analyseomgeving op de peildatum nog niet waren gepubliceerd. De analyse van 1.000 Woo-besluiten, de geautomatiseerde verwerking van enkele duizenden besluiten en het dashboard vormen wel een stevige basis voor later gebruik in toezicht, beleidsontwikkeling en de evaluatie van de Woo. Verwachte benutting door het ACOI of in de Woo-evaluatie wordt pas als beleidsborging beschouwd zodra die benutting is vastgelegd.

Voortgang	Op schema - De uitvoering verloopt grotendeels volgens planning. Er zijn op dit moment geen knelpunten of risico's gemeld die de voortgang belemmeren.
Belangrijkste resultaten (Q1-Q2 2026)	Gerealiseerd: • Voor de handmatige analyse zijn 1000 besluiten verzameld en geanalyseerd. Deze analyse is gedaan ten behoeve van de terugkoppeling met onze partners bij het ministerie van BZK en het ACOI. Voor de geautomatiseerde analyse zijn enkele duizenden downloadbare besluiten vanaf 2023 verzameld en, waar mogelijk, voorbereid voor de data-analyse. • De categorisering van besluiten is voltooid. Partners hebben hun input gegeven over de inhoud van bepaalde categorieën. Voor de geautomatiseerde analyse is ook een eerste classificatie gedaan, welke vervolgens, op basis van feedback en bevindingen, verder aangescherpt moest worden. • Er is een dashboard opgesteld met tellingen van gronden op basis van zwartgelakte teksten. Ook geeft het dashboard een zoekfunctie om vergelijkbare teksten te vinden waar gronden in worden genoemd. • Het rapport is in concept gereed.
Samenwerking	Contact tussen Universiteit Leiden, Dialogic, ACOI, de UU en BZK heeft plaatsgevonden.
Kwalitatieve signalen	Actiehouders geven aan veel aan het actieplan te hebben gehad. Er is dankbaar gebruik gemaakt van data van Woogie, in goede samenwerking. Ze hebben veel mensen leren kennen (BZK, ACOI) en zien het actieplan als een mooie manier van samenwerken.
Knelpunten en risico's	Financiering is uiteindelijk van BZK, maar wordt verstrekt door de MCOIG. Dat maakt het soms zoeken naar wat de relatie is tussen actiehouders en BZK. verhoudingen zijn niet altijd duidelijk.

Ondersteuningsbehoefte	Vooralsnog geen specifieke behoefte. Actiehouder is eerder gevraagd te presenteren tijdens een MSF-bijeenkomst en zou graag van dit aanbod gebruikmaken.
Documentatie / bewijs	Concept rapport is gedeeld met BZK en ACOI. Er is een analyse-omgeving gemaakt door Dialogic, gevraagd is of toegang tot deze omgeving mogelijk is, en zo niet, of er screenshots kunnen worden gedeeld.
Vooruitblik	• Er wordt gewerkt aan het definitief maken van het rapport. • Actiehouder hoopt dat het rapport bruikbaar is en meegenomen kan worden in de evaluatie van de Woo.

Actiepunt 5. Open Inkoop

Doel	Dit actiepunt heeft als doel de transparantie van de Rijksinkoop te vergroten door openbare inkoopinformatie beter toegankelijk te maken, het platform Zakendoen met het Rijk door te ontwikkelen en de dialoog met externe belanghebbenden te versterken.
Actiehouder	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), Directie Inkoop-, Facilitair en Huisvestingsbeleid Rijk.
Partner(s)	De coördinerend directeurs inkoop van de departementen, Inkoopuitvoeringscentra, Open State Foundation, Open Contracting Partnership (OCP), Klankbordgroep met externe stakeholders (burgers, belangenorganisaties, en bedrijven).
Stand van zaken	De uitvoering is weer op gang gekomen na een periode van beperkte voortgang. Sinds april 2026 is een projectleider aangesteld die werkt aan het aanbrengen van structuur en het verder uitwerken van de verschillende deelprojecten.

Maatschappelijke impact	Het actiepunt is aantoonbaar beleidsmatig geborgd in de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk 2025. Daarin wordt Open Inkoop Rijk expliciet genoemd als actiepunt binnen het Actieplan Open Overheid en wordt de relatie gelegd met de transparantie van rijksinkoop en het platform Zakendoen met het Rijk. Deze opname maakt het onderdeel van de formele, terugkerende verantwoording over de bedrijfsvoering van het Rijk. Structurele verbetering van contract- en uitgavendata of overname buiten het Rijk is nog niet aangetoond.
Voortgang	Aandachtspunt - Er is voortgang, maar de uitvoering is afhankelijk van technische vernieuwing, bestuurlijke keuzes en afstemming met verschillende partijen.
Belangrijkste resultaten (Q1–Q2 2026)	• Een projectleider is gestart in april. • Er wordt verkend of kan worden aangesloten bij de TenderKalender als centraal publicatieplatform. • Er is gestart met de voorbereiding van verbeteringen in de informatie over contracten en uitgaven (spend).
Samenwerking	Er wordt samengewerkt met onder meer VNG (TenderKalender), intern BZK, ICBR en andere betrokken partijen. Daarnaast wordt aansluiting gezocht bij bredere ontwikkelingen zoals de Europese <i>Public Procurement Dataspace</i>.
Kwalitatieve signalen	Er is een duidelijke ambitie om concrete resultaten te realiseren en versnippering van informatiekkanalen te verminderen. Daarbij wordt TenderNed gezien als het centrale portaal voor de Rijksoverheid, en de TenderKalender als mogelijk overheidsbreed portaal. De komst van de projectleider heeft geleid tot meer structuur en focus binnen het actiepunt. Het “waarom” van het Actieplan is voor de actiehouder heel duidelijk: er wordt gewerkt met publiek geld en het is goed om daar verantwoording over af te leggen.

Knelpunten en risico's	De onderliggende systemen zijn verouderd en de benodigde informatie is verspreid over meerdere systemen. Het realiseren van gedetailleerde contract- en spendinformatie vraagt complexe technische koppelingen en bestuurlijke afstemming. Daarnaast heeft eerdere personele wisseling tot vertraging geleid.
Ondersteuningsbehoefte	Duidelijkheid over de relatie tussen de toezeggingen aan de ICBR en het Actieplan Open Overheid, evenals verdere ondersteuning bij de voortgang van het actiepunt.
Documentatie / bewijs	Jaarrapportage bedrijfsvoering Rijk 2025: https://open.overheid.nl/details/d7aadf0d-c9a3-46bb-9c79-7886a14907ec https://www.tenderned.nl/cms/nl/nieuws Daarnaast interne projectdocumentatie, verkenning TenderKalender, Rijksinkoopregister en lopende uitwerking van contract- en spendinformatie.
Vooruitblik	Het Rijksinkoopregister (interne database met rijksbrede contracten) is verouderd, in september worden specificaties opgehaald voor de doorontwikkeling. Er is eerder onderzoek gedaan naar de Public Procurement Dataspace door UU, in opdracht van EZ. BZK wil onderzoeken of ze hierbij kunnen aansluiten.

Actiepunt 6. Maatschappelijke baten van transparantie

Doel	Het in kaart brengen van de maatschappelijke baten van openbaarheid van overheidsinformatie, aan de hand van literatuuronderzoek, een analyse van Wob/Woo-verzoeken van de laatste 15 jaar en interviews met betrokkenen.
Actiehouder	Instituut Maatschappelijke Innovatie (IMI).

Partner(s)	Nationaal Archief, Maatschappelijke coalitie Over Informatie Gesproken (MCOIG), Open State Foundation (OSF), NVJ, NVOJ, Universiteit Utrecht, Universiteit Leiden.
Stand van zaken	Het beoogde rapport is afgerond en heeft de politieke en maatschappelijke discussie bereikt. De eerdere vertraging heeft geen gevolgen meer voor de oplevering. De volgende fase gaat vooral over benutting: de onderzoeksresultaten kunnen een zichtbare plaats krijgen in de Woo-evaluatie en eventueel worden verdiept voor sectoren of organisaties.
Maatschappelijke impact	Dit actiepunt heeft aantoonbare politieke en maatschappelijke doorwerking. Op 14 januari 2026 stelden Kamerleden Kostić en Dassen vragen waarin het rapport 'De baten van transparantie' expliciet wordt aangehaald (2026Z00466). In de beantwoording is toegezegd de baten van openbaarheid te betrekken bij de wettelijke evaluatie van de Woo in 2026; de daadwerkelijke beleidsborging moet nog blijken uit de evaluatie zelf. Het rapport kreeg daarnaast onafhankelijke media- aandacht van onder meer iBestuur (13 januari 2026) en Follow the Money (10 maart 2026). De aanbieding aan de vaste Kamercommissie op 13 januari is een relevant bereiksignaal, maar wordt op zichzelf niet als politieke tractie aangemerkt.
Voortgang	Op schema - De uitvoering verloopt grotendeels volgens planning. De eerdere vertraging heeft geen gevolgen voor het behalen van de beoogde resultaten binnen de looptijd van het actiepunt.
Belangrijkste resultaten (Q1–Q2 2026)	• Het rapport over de maatschappelijke baten van transparantie is in samenwerking met Open State Foundation afgerond. Het rapport heeft politieke aandacht en media aandacht opgeleverd. • De analyse biedt inzicht in de maatschappelijke baten van transparantie en plaatst deze in een internationaal perspectief.

	• Het onderzoek levert bouwstenen voor de verdere discussie over de maatschappelijke waarde van openbaarheid en de evaluatie van de Woo. • Er zijn ideeën verkend voor een vervolgonderzoek naar specifieke sectoren, ministeries of deelonderwerpen.
Samenwerking	Het actiepunt wordt uitgevoerd in samenwerking met Open State Foundation en andere betrokken organisaties. Daarnaast zijn internationale contacten binnen het Open Government Partnership benut om kennis over de maatschappelijke baten van transparantie te delen.
Kwalitatieve signalen	Het onderzoek wordt gezien als een belangrijke eerste stap om de maatschappelijke baten van transparantie beter zichtbaar te maken. Tegelijkertijd wordt benadrukt dat deze baten lastig volledig kwantificeerbaar zijn, bijvoorbeeld waar het gaat om preventieve effecten of maatschappelijke meerwaarde op langere termijn.
Knelpunten en risico's	Het in kaart brengen van maatschappelijke baten blijkt methodologisch complex. Daarnaast heeft de betrokkenheid van meerdere partijen geleid tot een langere doorlooptijd van het onderzoek.
Ondersteuningsbehoefte	Er is behoefte aan verdere benutting van de onderzoeksresultaten binnen de evaluatie van de Woo en aan ruimte om vervolgonderzoek uit te voeren naar specifieke toepassingsgebieden, bijvoorbeeld bij ministeries of andere organisaties, of gericht op specifieke sectoren.
Documentatie / bewijs	Link naar het rapport: https://batentransparantie.openstate.eu/files/De%20Baten%20van%20Transparantie.pdf Website met de inhoud van het rapport, met voorbeelden en cases waarnaar je kunt doorklikken: https://batentransparantie.openstate.eu/ Interview met de actiehouders van IMI en OSF: https://www.overinformatiegesproken.nl/proposals/maatschappelijke-baten-van-transparantie

	Media aandacht voor het onderzoek: Follow the Money: https://www.ftm.nl/artikelen/150-miljoen-euro-transparante-overheid-is-goedkoper-dan-gedacht iBestuur: https://ibestuur.nl/overheid-in-transitie/informatiehuishouding/open-overheid-levert-44-miljard-euro-per-jaar-op Naast de media heeft het onderzoek ook de politiek bereikt. De cijfers zijn officieel ingebracht in de Tweede Kamer en meegenomen in Kamervragen over de evaluatie en de toekomst van de Wet open overheid. Op dinsdag 13 januari 2026 hebben Open State Foundation en het Instituut Maatschappelijke Innovatie (IMI) het rapport officieel overhandigd en aangeboden aan de leden van de Vaste Commissie voor Binnenlandse Zaken van de Tweede Kamer.
Vooruitblik	Actiehouder wil graag inzoomen op baten binnen specifieke organisatie of sector.

Actiepunt 7. Vertrouwen door begrip

Doel	De werking en toepassing van één of twee gemeentelijke algoritmen begrijpelijk, transparant en toegankelijk uitleggen aan inwoners. Samen met inwoners wordt iteratief onderzocht welke uitleg en visuele middelen, zoals een set iconen, daadwerkelijk bijdragen aan begrip en vertrouwen.
Actiehouder	M&I/Partners in samenwerking met team Algoritmen en Waarborgen (Ministerie van BZK).
Partner(s)	InnoValor Advies, Waag Futurelab en Jheronimus Academy of Data Science. Oorspronkelijk ook: gemeente Rotterdam.

Stand van zaken	De verkenning en partnerwerving lopen. Gemeenten reageren aanvankelijk enthousiast, maar blijken bij de keuze voor een concreet algoritme of domein vaak nog niet klaar om deel te nemen. Zo heeft gemeente Rotterdam zich inmiddels teruggetrokken. Via onder andere AI-officers, de MCOIG en andere contacten wordt verder gezocht naar een geschikte gemeente. De inhoudelijke aanpak is inmiddels aangescherpt: meer nadruk op begrijpelijke uitleg van regels en algoritmen aan inwoners.
Maatschappelijke impact	Op de peildatum is nog geen maatschappelijke impact aantoonbaar. Er is nog geen pilotorganisatie vastgelegd en daardoor is de uitleg van één of twee gemeentelijke algoritmen nog niet met inwoners ontwikkeld of toegepast.
Voortgang	Aanvullende ondersteuning nodig - Het actiepunt loopt en het voorwerk is gedaan, maar de uitvoering is afhankelijk van deelname door een pilot organisatie.
Belangrijkste resultaten (Q1–Q2 2026)	• Verschillende gemeenten zijn benaderd en de praktische haalbaarheid van deelname is verkend. • De deelnemingsvraag is via AI-officers binnen gemeentelijke domeinen uitgezet. • De aanpak is inhoudelijk aangescherpt: de focus ligt op begrijpelijke en transparante uitleg van één of twee algoritmen, met sterke focus op begrijpelijkheid voor inwoners. • Via de MCOIG is een contactpersoon bij de gemeente Den Haag aangedragen, BZK heeft inmiddels contact opgenomen. • Binnen de werkgroep is afstemming tot stand gekomen over de aanpak en de nadruk op uitlegbaarheid.
Samenwerking	De samenwerking met andere actiehouders en binnen de werkgroep verloopt prettig. Partijen wisselen goed uit en tonen commitment. De MCOIG wordt als een waardevolle en vernieuwende vorm van samenwerking ervaren. De

	aansluiting tussen halen en brengen bij ECP en het actieplan vraagt soms nog aandacht, maar is de afgelopen anderhalf jaar duidelijk verbeterd. Dit mede vanwege de heldere calls die ervoor zorgen dat het niet alleen bij praten blijft, maar ook tot actie kan worden overgegaan.
Kwalitatieve signalen	Gemeenten onderschrijven het belang van het onderwerp, maar zijn vaak nog onvoldoende voorbereid om een concreet algoritme open te stellen. Er bestaat terughoudendheid om inzicht te geven in de governance rond algoritmen.
Knelpunten en risico's	• Gemeenten haken af zodra een concreet algoritme of domein gekozen moet worden. • Andere bestuurlijke en technische prioriteiten, zoals coalitievorming en cloudmigraties, beperken de beschikbare capaciteit. • Schroom om openheid te geven over algoritmische governance. • Afhankelijkheid van leveranciers: gemeenten gebruiken applicaties met algoritmen zonder altijd zelf voldoende inzicht in de werking ervan te hebben. • Onduidelijkheid over planning en haalbaarheid van de oorspronkelijke mijlpaal in november. • Vertraging bij het vinden van een gemeente kan tijdige benutting van resultaten in beleidsvorming bemoeilijken.
Ondersteuningsbehoefte	• Ondersteuning bij het vinden en committeren van een geschikte gemeente. • Duidelijkheid over het tijdpad en de ruimte om de oplevering te verschuiven tot uiterlijk juli 2027. • Ondersteuning bij gesprekken over transparantie, governance en leveranciersafhankelijkheid. • Versnelling van de afstemming met gemeente Den Haag en eventuele andere kandidaat-gemeenten. • Expertise op het gebied van publiekscommunicatie, burgerparticipatie en visuele uitlegbaarheid.
Documentatie / bewijs	-

Vooruitblik	Op korte termijn ligt de prioriteit bij het vastleggen van een gemotiveerde gemeente en de selectie van één of twee geschikte algoritmen. Met gemeente Den Haag wordt met enige vaart verkend of zij op korte termijn willen deelnemen, zodat resultaten na de zomer kunnen worden meegenomen in beleidsvorming. Wanneer dit niet het geval is, moet de planning waarschijnlijk worden herijkt.

Actiepunt 8. Algoritmewijzer

Doel	De uitlegbaarheid van algoritmen in publieke dienstverlening verbeteren door een Algoritmewijzer te ontwikkelen. Het beoogde resultaat is een toegankelijk, herbruikbaar transparantie-instrument dat in de klantreis met beeldtaal aangeeft hoe algoritmen worden gebruikt en doorverwijst naar verdiepende informatie. Het instrument wordt gebaseerd op wat burgers willen weten, wanneer zij die informatie nodig hebben en hoe zij geïnformeerd willen worden.
Actiehouder	InnoValor Advies, in samenwerking met team Algoritmen en Waarborgen van het ministerie van BZK.
Partner(s)	M&I/Partners, Waag Futurelab, gemeente Nijmegen, gemeente Enschede, gemeente Huizen en DUO. Daarnaast worden burgers, andere overheidsorganisaties en relevante overheidscommunities betrokken.
Stand van zaken	In Q1 zijn samen met de partners methoden verkend om burgerinput op te halen. Omdat de oorspronkelijk beoogde onderzoeksmethode niet beschikbaar bleek, is een alternatieve methode ontwikkeld. Hierdoor liep het onderzoek naar burgerbehoeften door in Q2 en zijn volgende mijlpalen mee opgeschoven. In Q2 is bij meer dan 50 burgers input opgehaald over hun algemene informatie- en communicatiebehoeften. Ook is een methode ontwikkeld om de behoeften van overheidsorganisaties in kaart te brengen. De ontwikkeling van het instrument zelf is nog niet

	gestart en wordt later uitgevoerd dan oorspronkelijk gepland.
Maatschappelijke impact	De vernieuwde instrumentontwikkeling moet nog starten en er is daarom nog geen actuele beleidsborging, schaalvergroting of onafhankelijke maatschappelijke resonantie aantoonbaar.
Voortgang	Aandachtspunt – Er is inhoudelijke voortgang, maar meerdere mijlpalen zijn doorgeschoven. De oorspronkelijke methode voor het ophalen van burgerinput bleek niet beschikbaar, waardoor ook de instrumentontwikkeling vertraging heeft opgelopen. Daarnaast kan gemeente Huizen haar bijdrage aan de fysieke dienstverlening niet invullen en moet hiervoor nog een alternatief worden gevonden. De einddatum van juli 2027 lijkt nog haalbaar, maar vraagt om actieve planning, tijdige vervanging van de ontbrekende praktijkpartner en bewaking van de onderlinge afhankelijkheden.
Belangrijkste resultaten (Q1–Q2 2026)	• Met de projectpartners zijn methoden verkend voor het ophalen van burgerinput. • Een alternatieve onderzoeksmethode is ontwikkeld en de uitvraag onder burgers is uitgevoerd. • Bij meer dan 50 burgers is input opgehaald over hun algemene behoeften aan informatie over algoritmen. • Structureel werkgroepoverleg over 'open algoritmen' is ingericht, waarbij ook de beleidsdirectie aansluit. • Met M&I/Partners en Waag Futurelab is inhoudelijke samenhang aangebracht tussen de verschillende onderzoeken naar algoritmetransparantie.
Samenwerking	De samenwerking vindt plaats via een structureel stuurgroepoverleg rond 'open algoritmen', waarbij de beleidsdirectie is aangesloten. InnoValor, BZK, M&I/Partners en Waag Futurelab stemmen hun onderzoeken op elkaar af en vullen elkaar inhoudelijk aan. Gemeenten en DUO leveren praktijkervaring en use-cases. Voor het onderdeel

	fysieke dienstverlening wordt gezocht naar een alternatieve invulling, omdat gemeente Huizen haar voorziene bijdrage niet kan leveren.
Kwalitatieve signalen	De eerste burgeruitvraag laat zien dat er voldoende bereidheid is om mee te denken: in Q2 is input van meer dan 50 burgers verzameld. Eerder onderzoek wijst erop dat burgers vooral willen weten welke persoonsgegevens worden gebruikt, of gegevens met derden worden gedeeld, of een besluit bindend is, of een mens betrokken is, hoe transparant de organisatie is en bij wie zij terechtkunnen. Beeldtaal met iconen kwam uit eerder onderzoek als voorkeursvorm naar voren. Deze inzichten moeten in het lopende traject opnieuw worden gevalideerd.
Knelpunten en risico's	• De mijlpaal om burgerbehoeften in maart 2026 in kaart te brengen is niet gehaald en doorgeschoven naar Q2. • De oorspronkelijk beoogde methode voor het ophalen van burgerinput bleek via de projectpartners niet beschikbaar; de ontwikkeling van een alternatief kostte extra tijd. • Door de vertraging in het burgeronderzoek schuiven ook volgende mijlpalen mee. • De instrumentontwikkeling, oorspronkelijk voorzien voor juni 2026, is nog niet gestart. • Gemeente Huizen kan haar bijdrage aan het onderdeel fysieke dienstverlening niet invullen, waardoor een alternatief nodig is. • De toepasbaarheid voor zowel online als offline dienstverlening kan onder druk komen te staan als niet tijdig een vervangende praktijkpartner wordt gevonden. • De planning bevat meerdere samenhangende onderzoeks- en ontwikkelstappen, waardoor verdere vertraging kan doorwerken naar de opleverdata.
Ondersteuningsbehoefte	In de monitoringsinformatie is nog geen concrete ondersteuningsbehoefte gemeld. Wel kan ondersteuning nodig zijn bij het vinden van een vervangende partner of use-case voor fysieke dienstverlening, het bewaken en herijken van de planning en het organiseren van voldoende toegang tot diverse groepen burgers en overheidsorganisaties.
Documentatie / bewijs	-

Vooruitblik	De eerstvolgende stap is het afronden en analyseren van de opgehaalde burgerinput. Daarna worden de behoeften van organisaties onderzocht en worden het juiste communicatiemoment, de beeldtaal, de digitale toegankelijkheid en de verbinding met andere informatiebronnen gevalideerd. Parallel wordt een vervangende invulling gezocht voor het onderdeel fysieke dienstverlening. Vervolgens kan de Algoritmewijzer worden geoptimaliseerd en getest. Het traject werkt toe naar een gevalideerd instrument, een implementatietoolkit en een onderzoeksrapport, gevolgd door een plan voor breder gebruik en opschaling vóór juli 2027.

Actiepunt 9. Algo-rights

Doel	De informatiepositie en rechtsbescherming van burgers bij algoritmische besluitvorming versterken. Het actiepunt ontwikkelt een website die burgers inzicht geeft in situaties waarin de overheid algoritmen gebruikt en hen ondersteunt bij het indienen van informatieverzoeken en klachten en bij het uitoefenen van hun rechten.
Actiehouder	Waag Futurelab, in samenwerking met team Algoritmen en Waarborgen (Ministerie van BZK), team Digitale Rechten (gemeente Amsterdam) en de Autoriteit Persoonsgegevens.
Partner(s)	M&I/Partners en InnoValor Advies.
Stand van zaken	De oorspronkelijke aanpak bestond uit gezamenlijke workshops met burgers en ambtenaren. Voor de eerste workshop, gepland op 25 juni 2026, bleken onvoldoende burgers te kunnen worden geworven. Uit analyse en gesprekken met de AP en gemeente Amsterdam bleek bovendien dat een gezamenlijke workshop waarschijnlijk tot een ongelijk speelveld zou leiden vanwege verschillen in kennisniveau. Daarom is de onderzoeksaanpak inhoudelijk herzien. In plaats van directe werving van burgers worden diepte-interviews gehouden met drie professionals of

	vrijwilligers die mensen ondersteunen bij digitale en algoritmische problemen. Hun inzichten worden vertaald naar ontwerpvereisten voor de informatiedienst. Daarna volgen twee ontwikkeliteraties, met tussentijdse terugkoppeling door de AP en gemeente Amsterdam.
Maatschappelijke impact	Er is nog geen publiek verifieerbare maatschappelijke impact. De beoogde website en werkwijze zijn nog in ontwikkeling. De aangepaste aanpak via inclusiewerkers kan relevante praktijkproblemen naar boven halen, maar levert pas maatschappelijke doorwerking op wanneer de informatievoorziening beschikbaar is, door burgers of hulpverleners wordt gebruikt en aantoonbaar bijdraagt aan handelingsperspectief of rechtsbescherming.
Voortgang	Aandachtspunt – De oorspronkelijke participatieaanpak bleek niet uitvoerbaar en is inhoudelijk gewijzigd. Hierdoor is enige vertraging ontstaan. De nieuwe aanpak is concreter en sluit waarschijnlijk beter aan bij herkenbare problemen uit de praktijk, maar steunt in eerste instantie op een beperkt aantal interviews met intermediairs in plaats van directe burgerparticipatie. Het behalen van de doelen lijkt nog haalbaar, mits de interviews tijdig plaatsvinden en het perspectief van burgers voldoende herkenbaar in het prototype wordt verwerkt.
Belangrijkste resultaten (Q1–Q2 2026)	• Een kick-off met overheidspartners heeft plaatsgevonden; doelen, verwachtingen en onderzoeksplan zijn afgestemd. • Een workshopmethode voor het ophalen van behoeften van burgers en ambtenaren is ontwikkeld. • Feedback van de AP en gemeente Amsterdam is opgehaald en verwerkt. • De werving voor een eerste workshop op 25 juni heeft waardevolle inzichten opgeleverd over de beperkte herkenbaarheid van het algemene thema 'algoritmen' onder burgers.

	• Vastgesteld is dat gezamenlijke workshops met burgers en ambtenaren door verschillen in kennisniveau waarschijnlijk geen gelijkwaardig gesprek opleveren. • De doelgroep en onderzoeksmethode zijn op basis van deze inzichten aangepast. • Een nieuwe gefaseerde aanpak is opgesteld, bestaande uit interviews, twee ontwikkeliteraties en tussentijdse toetsing door de partners.
Samenwerking	De gewijzigde aanpak is tot stand gekomen in samenspraak met de Autoriteit Persoonsgegevens en gemeente Amsterdam. Deze partners denken mee over de onderzoeksmethode en toetsen na de eerste ontwikkeliteratie hoe binnen hun organisaties kan worden omgegaan met vragen, verzoeken en signalen die via de informatiedienst binnenkomen. Waag Futurelab is verantwoordelijk voor het onderzoek en de ontwikkeling van het prototype.
Kwalitatieve signalen	Het onderwerp 'algoritmen' is voor veel burgers te abstract om hen rechtstreeks voor een algemene workshop te interesseren. Mensen herkennen waarschijnlijk eerder een concrete situatie of een probleem dan het onderliggende algoritmische vraagstuk. Ook is vastgesteld dat burgers en ambtenaren in een gezamenlijke workshop niet vanzelfsprekend op gelijkwaardige basis kunnen deelnemen, vanwege verschillen in voorkennis, taal en institutionele positie. Inclusiewerkers kunnen beter zicht geven op concrete situaties waarin mensen vastlopen en op de hulp- en informatiebehoeften die daarbij ontstaan.
Knelpunten en risico's	• Voor de geplande workshop van 25 juni waren onvoldoende burgeraanmeldingen. • Het algemene thema 'algoritmen' sluit onvoldoende aan bij de belevingswereld en het taalgebruik van de gemiddelde burger. • Een gezamenlijke workshop met burgers en ambtenaren zou door kennisverschillen een ongelijk speelveld kunnen creëren. • De gewijzigde aanpak veroorzaakt enige vertraging ten opzichte van de oorspronkelijke planning. • Drie interviews leveren gerichte kwalitatieve inzichten op, maar vormen een beperkte onderzoeksbasis.

	• Door te werken met intermediairs bestaat het risico dat ervaringen van burgers indirect of gefilterd worden weergegeven. • Het prototype moet niet alleen informatie geven, maar ook aansluiten op werkbare interne processen voor de opvolging van signalen, vragen en verzoeken. • Vooralsnog ontbreken concrete nieuwe opleverdata voor de interviews en beide ontwikkeliteraties.
Ondersteuningsbehoefte	Er is geen formele ondersteuningsbehoefte gemeld. Mogelijk is ondersteuning wenselijk bij het vinden van geschikte en voldoende diverse inclusiewerkers, het bewaken van de aangepaste planning en het organiseren van aanvullende toetsing met eindgebruikers. Ook is het belangrijk dat de betrokken overheidspartners tijdig duidelijkheid geven over de interne opvolging van binnenkomende signalen en verzoeken.
Documentatie / bewijs	Projectpagina Algo-Rights van Waag Futurelab .
Vooruitblik	De eerstvolgende stap is het selecteren en interviewen van drie inclusiewerkers. Centraal staat de vraag welke algoritmische problemen zij in hun werk tegenkomen en hoe zij deze signalen zouden willen delen. Op basis daarvan ontwikkelt Waag Futurelab een eerste iteratie van de informatiedienst. Gemeente Amsterdam en de AP toetsen vervolgens hoe de via de dienst gestelde vragen, verzoeken en signalen intern kunnen worden verwerkt. Deze terugkoppeling wordt gebruikt voor een tweede iteratie. Bij de verdere uitwerking verdient het aanbeveling om ook te bepalen hoe het perspectief van burgers uiteindelijk rechtstreeks kan worden gevalideerd.

Actiepunt 10. Open standaarden

Doel	Het gebruik van open ICT-standaarden binnen de overheid bevorderen, zodat overheidsinformatie en -data goed vindbaar, toegankelijk, uitwisselbaar en herbruikbaar worden gepubliceerd. De keuzehulp Open Publiceren ondersteunt overheidsorganisaties bij open en leveranciersafhankelijk publiceren volgens relevante wet- en regelgeving.
Actiehouder	Forum Standaardisatie
Partner(s)	Open State Foundation (OSF), ministerie van BZK, ministerie van EZ en het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO).
Stand van zaken	De bij de herijking toegevoegde keuzehulp Open Publiceren is in het voorjaar van 2026 volledig vernieuwd en gelanceerd. Daarmee is de belangrijkste nieuwe mijlpaal van dit actiepunt gerealiseerd en kan het actiepunt als afgerond worden beschouwd. Het reguliere werk aan open standaarden en de verdere ontwikkeling en verspreiding van Open Publiceren gaan wel door.
Maatschappelijke impact	De vernieuwde keuzehulp Open Publiceren is aantoonbaar beleidsmatig en professioneel ingebed doordat het ACOI de tool in maart 2026 heeft opgenomen in de Woo-Wijzer. De lancering kreeg daarnaast onafhankelijke vakmedia-aandacht van Binnenlands Bestuur, dat de relatie met het Actieplan Open Overheid expliciet beschrijft. Daarmee zijn beleidsborging en maatschappelijke resonantie zichtbaar. Publieke voorbeelden van structurele toepassing door afzonderlijke overheidsorganisaties zijn nog niet beschikbaar.
Voortgang	Op schema, afgerond - De afgesproken doorontwikkeling van Open Publiceren is voltooid. Er zijn geen knelpunten gemeld die de afronding van het actiepunt belemmeren. Voor het vervolg zijn brede verspreiding, structurele

	samenwerking en verdere inbedding binnen overheidsorganisaties belangrijk.
Belangrijkste resultaten (Q1–Q2 2026)	• De keuzehulp Open Publiceren is volledig vernieuwd en gelanceerd. • Overheidsorganisaties beschikken over een praktische keuzehulp voor open en leveranciersafhankelijk publiceren. • Informatie over de Woo, Who, Archiefwet en relevante open documentstandaarden is op één plek samengebracht. • Open Publiceren ondersteunt informatieprofessionals bij het maken van geïnformeerde keuzes in de gehele publicatieketen. • Open Publiceren is opgenomen in de nieuwe Woo-Wijzer van het ACOI. • Met de oplevering van de vernieuwde keuzehulp is het actiepunt voltooid.
Samenwerking	Forum Standaardisatie en Open State Foundation hebben de keuzehulp gezamenlijk vernieuwd. De ministeries van BZK en EZ zijn opdrachtgevers van Forum Standaardisatie. Via het OBDO, het Actieplan Open Overheid en de maatschappelijke coalitie kunnen de keuzehulp en de achterliggende kennis verder worden verspreid. Voor de volgende fase wordt samen met OSF gewerkt aan een bredere coalitie en community rond open documentstandaarden.
Kwalitatieve signalen	Open Publiceren voorziet in een duidelijke praktische behoefte. Overheidsorganisaties weten niet altijd welke open standaarden van toepassing zijn en hoe zij informatie volgens wettelijke eisen open moeten publiceren. De keuzehulp vertaalt complexe technische en juridische eisen naar concrete handelingsmogelijkheden. De opname in de Woo-Wijzer van het ACOI is een positief signaal voor de bruikbaarheid en beleidsmatige inbedding van het instrument.

Knelpunten en risico's	• Voor de afgeronde mijlpaal zijn geen concrete knelpunten gemeld. • De toepassing van open standaarden blijft binnen overheidsorganisaties achter. • Kennis van het openstandaardenbeleid en de toepasselijke documentstandaarden is niet overal voldoende. • Verantwoordelijkheden voor toepassing zijn niet altijd duidelijk belegd. • Zonder actieve verspreiding bestaat het risico dat de vernieuwde keuzehulp onvoldoende wordt gevonden en gebruikt. • Voor de vervolgcoalitie zijn voldoende deelname, eigenaarschap en structurele capaciteit nodig.
Ondersteuningsbehoefte	• Verspreiding van Open Publiceren via de maatschappelijke coalitie en relevante overheidsnetwerken. • Open Publiceren is onder de aandacht gebracht van OGP/IRM. • Ondersteuning bij het vormen van de samenwerkingscoalitie en community rond open documentstandaarden. • Verbinding met beleid rond digitale autonomie, informatiehuishouding, openbaarheid en archivering. • Actiehouder uitte de wens om Open Publiceren alsnog als zelfstandig actiepunt in het actieplan op te nemen. Toevoeging als apart actiepunt binnen het lopende OGP-proces lijkt niet mogelijk.
Documentatie / bewijs	Open Publiceren: https://openpubliceren.nl/ Artikel op iBestuur: https://ibestuur.nl/overheid-in-transitie/informatiehuishouding/vernieuwde-keuzehulp-open-publiceren-online Woo-Wijzer van het ACOI: https://woo-wijzer.acoi.nl/
Vooruitblik	Het vervolg richt zich op de oprichting van een samenwerkingscoalitie en community met OSF rond open documentstandaarden. Doel is open publiceren te bevorderen in de volledige informatieketen: creëren, bewerken, publiceren en archiveren. De samenwerking moet

	ook de afhankelijkheid van gesloten leveranciersecosystemen verminderen en de overstap van hyperscalerdiensten naar alternatieven ondersteunen. Open Publiceren fungeert daarbij als centraal vertrekpunt en centrale kennis- en keuzehub.

Actiepunt 11. Open Source Program Office

Doel	Open source werken structureel onderdeel maken van de ontwikkeling en het gebruik van overheidssoftware. Het OSPO ondersteunt overheidsorganisaties bij het openbaar maken, hergebruiken en gezamenlijk ontwikkelen van broncode en draagt daarmee bij aan transparantie, samenwerking, digitale soevereiniteit en vermindering van leveranciersafhankelijkheid. Na de oprichting van OSPO BZK is het doel verbreed naar de ontwikkeling van een rijksbreed coördinerend OSPO Rijk.
Actiehouder	Ministerie van BZK, directies CIO BZK en CIO Rijk.
Partner(s)	Directies binnen BZK, Belastingdienst, ministerie van VWS, ICTU, Logius, VNG, Kadaster, Alliander en provincie Zuid-Holland. Maatschappelijke partners zijn onder meer NLnet, SIDN Fonds, Open State Foundation, PublicSpaces en Foundation for Public Code. Via de community op Opensourcowerken.nl zijn daarnaast andere overheden, ontwikkelaars en open-sourcegemeenschappen betrokken.
Stand van zaken	OSPO BZK is operationeel en heeft zich ontwikkeld tot een volwassen voorbeeld van een departementaal Open Source Program Office. Het bureau vertaalt het beleid 'open, tenzij' steeds vaker naar concrete toepassingen. Zo ondersteunt het OSPO de ontwikkeling van de soevereine digitale werkomgeving Mijn Bureau en heeft het de totstandkoming van het overheidsbrede codeplatform code.overheid.nl aangejaagd. Dit codeplatform bevindt zich sinds het voorjaar van 2026 in de pilotfase. De formele mijlpaal om in

	mei 2026 een OSPO Rijk op te richten is echter niet publiek aantoonbaar gerealiseerd.
Maatschappelijke impact	De aanpak heeft aantoonbare beleidsmatige en organisatorische doorwerking. De Kamerbrief over digitale gemeenschapsgoederen van 7 juli 2023 verankerde de oprichting van een OSPO binnen BZK. In april 2026 ging mede op initiatief van OSPO BZK de pilot van code.overheid.nl van start als gedeelde gitomgeving voor overheidsontwikkelaars. Daarnaast beschrijft iBestuur het bredere OSPO-NL-netwerk, gestart door onder meer Alliander, Belastingdienst, Kadaster, Amsterdam, Zuid-Holland en VNG Realisatie. Dit laat schaalvergroting in netwerkvorm en maatschappelijke resonantie zien; structurele rijksbrede adoptie is nog niet aangetoond.
Voortgang	Aandachtspunt - Er is een levende community en een actief OSPO BZK met diverse initiatieven. De status van de oprichting van een OSPO Rijk is echter onduidelijk.
Belangrijkste resultaten (Q1–Q2 2026)	• OSPO BZK functioneert als kennis- en expertisecentrum voor open source binnen het ministerie en daarbuiten. • Open-sourcebeleid wordt vertaald naar concrete projecten die bijdragen aan de digitale soevereiniteit van de Nederlandse overheid. Zo wordt dankzij het OSPO van BZK nu gebouwd aan de soevereine werkomgeving Mijn Bureau en wordt er een pilot gedaan met een overheidsbreed codeplatform. • Er is een levende online en offline community, van waaruit diverse activiteiten, bijeenkomsten en kennisdeling wordt georganiseerd. Op Opensourcowerken.nl wordt kennis gedeeld over beleid, projecten, evenementen en praktijkervaringen.
Samenwerking	OSPO BZK werkt met beleids-, juridische, inkoop- en technische teams binnen het ministerie en met andere overheidsorganisaties. De community op Opensourcowerken.nl ondersteunt kennisdeling en netwerkvorming. De pilot van code.overheid.nl wordt nadrukkelijk samen met ontwikkelaars en potentiële

	gebruikers opgebouwd. Voor OSPO Rijk moet nog duidelijk worden hoe de samenwerking met departementale OSPO's, CIO Rijk, uitvoeringsorganisaties en maatschappelijke open-sourcegemeenschappen wordt georganiseerd.
Kwalitatieve signalen	OSPO BZK laat zien dat een OSPO meer kan zijn dan een beleids- of adviesloket: het bureau brengt beleid in de praktijk door concrete projecten te initiëren, begeleiden en verbinden. Mijn Bureau en code.overheid.nl illustreren de verschuiving van losse open-sourcepublicaties naar gedeelde digitale infrastructuur. Het IRM beoordeelt het resultaatpotentieel van het herijkte actiepunt als aanzienlijk , vooral door de voorgenomen rijksbrede coördinatiefunctie. IRM-tussentijdse evaluatie 2026
Knelpunten en risico's	• De oprichting van OSPO Rijk, gepland voor mei 2026, is niet via openbare bronnen bevestigd. • Er is nog geen openbaar kader voor de rol, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van OSPO Rijk. • Een publiek werkplan met concrete rijksbrede doelen, activiteiten en indicatoren ontbreekt. • De taakverdeling tussen OSPO Rijk, OSPO BZK en andere departementale of uitvoeringsgerichte OSPO-functies is niet duidelijk. • Zonder structurele financiering en capaciteit bestaat het risico dat succesvolle pilots niet doorgroeien naar duurzame voorzieningen. • Open source publiceren vereist blijvende aandacht voor licenties, beveiliging, archivering, onderhoud, inkoop en communitymanagement. • Mijn Bureau en code.overheid.nl bevinden zich nog in ontwikkeling of pilotfase; structurele ingebruikname is nog geen gerealiseerd resultaat. • Openbare gegevens over het aantal aangesloten overheden, gepubliceerde repositories, hergebruik en bijdragen aan projecten zijn beperkt.
Ondersteuningsbehoefte	n.t.b.
Documentatie / bewijs	https://opensourcewerken.nl/ Tijdslijn opensourcebeleid ministerie van BZK

	Developer Overheid – pilot code.overheid.nl. Open Overheid – Mijn Bureau en de open-sourcowerkomgeving van de toekomst iBestuur artikel: https://ibestuur.nl/overheid-in-transitie/management-en-bedrijfsvoering/open-source-heeft-ondersteunend-ecosysteem-nodig
Vooruitblik	De prioriteit ligt bij het formaliseren van OSPO Rijk en het vaststellen van een roadmap met heldere verantwoordelijkheden, governance en meetbare resultaten. Tegelijkertijd moeten Mijn Bureau en code.overheid.nl van ontwikkel- en pilotfase naar duurzaam beheerde rijksbrede voorzieningen groeien. De potentiële impact is groot: een goed ingericht OSPO Rijk kan de publicatie en het hergebruik van overheidssoftware consistenter maken, dubbele ontwikkeling verminderen en de digitale soevereiniteit van de overheid structureel versterken. De website vermeldt verschillende evenementen voor het komende halfjaar, waaronder: 'Open source aanbesteden: zo werkt dat!' en LeiderschapTop Open Source - Soeverein Samenwerken.

Actiepunt 12. Openbaarheidscentrum Amsterdam

Doel	Een centrale, toegankelijke plek bieden waar Amsterdammers hulp krijgen bij het zoeken, vinden, begrijpen en gebruiken van overheidsinformatie: online via Open.Amsterdam en de eerste fysieke plek in het Stadsarchief. Daarnaast worden andere plekken in de stad onderzocht. Het Openbaarheidscentrum biedt ruimte voor dialoog, kennisdeling, co-creatie en tegenspraak en helpt de gemeente beter aan te sluiten bij de informatiebehoeften van inwoners.
Actiehouder	Gemeente Amsterdam

Partner(s)	Open State Foundation (OSF), Stadsarchief Amsterdam, Amsterdamse informatiecommissaris, gemeentelijke diensten en medewerkers, Woo-verzoekers, inwoners en maatschappelijke organisaties.
Stand van zaken	In Q1 en Q2 is veel zichtbare voortgang geboekt. Het fysieke Openbaarheidscentrum is op 19 juni 2026 officieel geopend in het Stadsarchief. Ook zijn maandelijkse inloopsprekuren gestart, is de tentoonstelling <i>Jouw stad, jouw informatie</i> geopend en is een prototype van het vernieuwde Open.Amsterdam beschikbaar gekomen voor gebruikerstesten. Daarnaast is de Amsterdamse visie op openbaarheid afgerond en bestuurlijk besproken. Vanwege de officiële opening en een aanvullende inspiratiesessie op 11 juni zijn enkele andere activiteiten doorgeschoven naar Q3 en Q4.
Maatschappelijke impact	De maatschappelijke doorwerking is zichtbaar. Het fysieke Openbaarheidscentrum is op 19 juni 2026 geopend en biedt Amsterdammers een laagdrempelige plek voor hulp bij het zoeken, vinden en gebruiken van overheidsinformatie. De Amsterdamse Visie op Openbaarheid is aan de gemeenteraad aangeboden. De externe erkenning is zichtbaar in de Transparantieprijs 2025, waarover iBestuur berichtte. Overname door andere gemeenten is nog niet aangetoond.
Voortgang	Op schema - De uitvoering verloopt grotendeels volgens planning. De kernresultaten zijn gerealiseerd en het centrum functioneert, maar het kleine projectteam heeft beperkte capaciteit. Nieuwe bestuurlijke wensen en activiteiten rond de opening hebben ertoe geleid dat eerder geplande initiatieven zijn doorgeschoven. De voortgang is positief, maar blijft gevoelig voor aanvullende werkzaamheden, benodigde afstemming en onverwachte complexiteit.
Belangrijkste resultaten (Q1-Q2 2026)	• Het eerste Openbaarheidscentrum van Amsterdam is op 19 juni 2026 officieel geopend door burgemeester Halsema. Inwoners kunnen er terecht voor hulp bij het zoeken, vinden

	en gebruiken van overheidsinformatie. Gemeente Amsterdam – officiële opening • In het Stadsarchief is een fysieke informatiebalie ingericht en elke eerste woensdag van de maand vindt een inloopspreekuur plaats met de informatiecommissaris. Stadsarchief – Openbaarheidscentrum • De tentoonstelling <i>Jouw stad, jouw informatie</i> is op 19 juni geopend en was tot en met 4 oktober 2026 gratis te bezoeken. Stadsarchief – Open Amsterdam x Stadsarchief • De Amsterdamse visie op openbaarheid is afgerond en aan college en gemeenteraad aangeboden. Amsterdamse visie op openbaarheid • Dialogen met Amsterdammers, ambtenaren en deskundigen zijn gebruikt als input voor de visie en inrichting van het centrum. • De analyse en optimalisatie van metadata zijn afgerond en vormen input voor het prototype en voor verbetering van de interne aanlevering aan het Woo-loket. • Het prototype van het vernieuwde Open.Amsterdam is gereed voor testen en feedback door gebruikers. Wil je hier meer over weten? Mail naar openbaarheidscentrum@amsterdam.nl. • Twee nieuwe Woo-video's zijn afgerond en in gebruik: één voor Woo-verzoekers en één voor de 'open ambtenaar'. • Het maandelijkse inloopspreekuur wordt volgens de monitoring relatief goed bezocht.
Samenwerking	Gemeente Amsterdam werkt bij de ontwikkeling samen met Open State Foundation en het Stadsarchief. Ook worden inwoners, Woo-verzoekers, ambtenaren en deskundigen betrokken via dialogen, gebruikersonderzoek, bijeenkomsten en het online forum. De Amsterdamse visie is ontwikkeld op basis van gesprekken in verschillende stadsdelen. Via de online community van Open.Amsterdam kunnen belangstellenden meedenken en kennis delen.

Kwalitatieve signalen	De maandelijkse inloopspreekuren worden relatief goed bezocht. Uit gesprekken met Amsterdammers blijkt dat zij persoonlijk contact en een menselijke benadering belangrijk vinden. Zij willen niet alleen digitaal informatie kunnen vinden, maar ook iemand kunnen spreken, vragen kunnen stellen en informatie met de gemeente kunnen delen. Dit ondersteunt de keuze voor een combinatie van een fysieke plek en een online platform. De officiële gemeentelijke toelichting beschrijft bovendien dat digitale vaardigheden, taal en leesvaardigheid belangrijke voorwaarden zijn voor daadwerkelijke toegang tot openbare informatie. Zie ook: Gemeente Amsterdam – uitleg over het centrum
Knelpunten en risico's	• Het project wordt uitgevoerd door een klein team met beperkte capaciteit. • Nieuwe wensen, zoals de officiële opening door de burgemeester en de inspiratiesessie van 11 juni, hadden gevolgen voor de bestaande planning. • Enkele initiatieven zijn hierdoor doorgeschoven naar Q3 en Q4. • Activiteiten blijken soms complexer, tijdrovender of afhankelijker van interne afstemming dan vooraf verwacht. • De verbeterde zoekmachine en verdere optimalisatie van Open.Amsterdam moeten nog worden gerealiseerd. • De vaste inrichting in het Stadsarchief en uitbreiding naar andere plekken in de stad vragen aanvullende capaciteit en samenwerking. • Het is nog niet duidelijk in hoeverre het centrum alle groepen bereikt, waaronder laaggeletterde, anderstalige en digitaal minder vaardige Amsterdammers. • De monitoring bevat nog weinig kwantitatieve informatie over bezoekersaantallen, informatievragen, gebruikerstevredenheid en gebruik van het online platform.
Ondersteuningsbehoefte	Er is geen expliciete ondersteuningsvraag geuit. Gezien de capaciteitssituatie kan ondersteuning wenselijk zijn bij kennisdeling via het Actieplan Open Overheid. Dit kan helpen om de Amsterdamse aanpak overdraagbaar te maken naar andere gemeenten.
Documentatie / bewijs	• Openbaarheidscentrum in het Stadsarchief. • Gemeente Amsterdam: Openbaarheidscentrum helpt Amsterdammers aan informatie.

	• Persbericht over de officiële opening. • Tentoonstelling Open Amsterdam x Stadsarchief. • Community Open.Amsterdam. • Online forum van het Openbaarheidscentrum. • Achtergrondartikel Actieplan Open Overheid. Visie op openbaarheid • https://open.amsterdam/woo-zoeken/detail/efa360a2-fb16-4452-a564-99530b12863d. Artikel in het Parool over de opening van het Openbaarheidscentrum door de Burgemeester: • https://www.parool.nl/amsterdam/burgemeester-halsema-trots-op-opening-van-eerste-openbaarheidscentrum-ter-wereld~bfbd083d/
Vooruitblik	In Q3 en Q4 ligt voor open.amsterdam de nadruk op het verbeteren van de zoekmachine, de metadata, en de interne aanlevering voor actieve openbaarmaking. Daarnaast krijgt het fysieke centrum een vastere inrichting en worden partnerschappen verkend voor aanvullende locaties in de stad. Het magazine Open Amsterdam wordt verspreid en er worden verschillende initiatieven georganiseerd om kennis te delen, te leren en het gesprek aan te gaan. Met en voor Amsterdammers en ambtenaren. Daarbij is het wenselijk om de resultaten steeds meer te onderbouwen met gegevens over bereik, gebruik, toegankelijkheid, tevredenheid en het soort informatievragen waarmee inwoners zich melden.

Actiepunt 13. Open parlement

Doel	Mensen laten zien en ervaren hoe de democratische rechtsstaat werkt, waarom deze belangrijk is en hoe zij zelf invloed kunnen uitoefenen. ProDemos richt zich daarbij op informeren, activeren en laten participeren, met bijzondere aandacht voor jongeren, onderwijs en groepen buiten Den Haag en de Randstad.
Actiehouder	ProDemos

Partner(s)	Waar nodig worden relevante partners betrokken.
Stand van zaken	Het doorlopende actiepunt verloopt volgens ProDemos goed. Het bereik onder scholieren en studenten is groot en wordt steeds meer landelijk gerealiseerd. ProDemos investeert bewust in programma's buiten Den Haag en de Randstad. Deze regionale inzet compenseert gedeeltelijk de lagere ontvangstcapaciteit in Den Haag door de renovatie van het Binnenhof en de tijdelijke huisvesting van de Tweede Kamer. Tegelijkertijd wordt het educatieve aanbod inhoudelijk vernieuwd, met meer nadruk op het belang van de democratische rechtsstaat, de rol van media, desinformatie en mediagebruik onder jongeren.
Maatschappelijke impact	De aanpak laat duidelijke geografische schaalvergroting en maatschappelijke resonantie zien. De cursus Politiek Actief, die al in meer dan 130 Nederlandse gemeenten wordt gebruikt, is in mei 2026 aangepast en uitgevoerd op Bonaire, Sint-Eustatius en Saba. Het onafhankelijke medium Dossier Koninkrijksrelaties berichtte daarover op 14 mei 2026. Een eerdere Kamerbrief over ProDemos bevestigt bovendien het brede bereik en de voortzetting van activiteiten, maar bevat geen afzonderlijke inhoudelijke politieke behandeling van dit actiepunt.
Voortgang	Op schema - Het bereik is groot en de landelijke spreiding ontwikkelt zich positief. De beperkte ontvangstcapaciteit in Den Haag vormt een aandachtspunt, maar wordt actief opgevangen door uitbreiding van programma's in andere regio's.
Belangrijkste resultaten (Q1-Q2 2026)	• ProDemos heeft de landelijke inzet buiten Den Haag en de Randstad verder versterkt. • In het meest recent gerapporteerde jaar werd 23% van alle basisschoolleerlingen, 38% van alle leerlingen in het voortgezet onderwijs en 24% van alle mbo-studenten bereikt.

	• Voor het eerst was het bereik buiten de Randstad groter dan het bereik in Den Haag. • De organisatie heeft haar missie herzien: ProDemos laat zien en ervaren hoe de democratische rechtsstaat werkt en waarom deze belangrijk is. • Er wordt een nieuwe gastles ontwikkeld over de wijze waarop democratische rechtsstaten wereldwijd geleidelijk kunnen worden afgebroken. • In deze gastles worden ervaringen van jongeren uit autoritaire staten of van jongeren die daaruit zijn gevlucht gebruikt om de waarde van de democratische rechtsstaat tastbaar te maken. • ProDemos werkt aan een prominentere plaats voor de rol van media, journalistiek, desinformatie en mediagebruik onder jongeren in het educatieve aanbod. • Contact met Stichting Democratie en Media over mogelijke samenwerking wordt verkend.
Samenwerking	ProDemos werkt landelijk met scholen, gemeenten, provincies en andere democratische en rechtsstatelijke instellingen. In Den Haag wordt samengewerkt met de Tweede Kamer en andere instellingen rond het Binnenhof. Voor de verkenning rond het bezoekerscentrum zijn de gemeente Den Haag en het Rijksvastgoedbedrijf relevante partners. Daarnaast wordt samenwerking verkend met Stichting Democratie en Media om de rol van journalistiek en media nadrukkelijker in het aanbod te verwerken.
Kwalitatieve signalen	Het bereik is niet alleen groot, maar ook geografisch breder geworden. Leerlingen en studenten buiten Den Haag hebben niet altijd dezelfde mogelijkheid om het parlement te bezoeken. Programma's in gemeenten, provinciehuizen en andere regionale locaties verlagen deze drempel. Scholen blijken bovendien veel behoefte te hebben aan uitleg over de rol van media binnen de democratische rechtsstaat, mede vanwege zorgen over desinformatie en het mediagebruik van jongeren. De herziene missie laat zien dat ProDemos niet alleen wil uitleggen hoe instituties functioneren, maar ook nadrukkelijker wil laten ervaren waarom democratie en rechtsstaat bescherming verdienen.

Knelpunten en risico's	• Door de renovatie van het Binnenhof en de tijdelijke huisvesting van de Tweede Kamer is de capaciteit om leerlingen en studenten in Den Haag te ontvangen kleiner. • Jongeren buiten Den Haag hebben niet altijd gemakkelijk toegang tot programma's in het parlementaire centrum. • De formele streefaantallen voor 2026 zijn nog niet in de monitoring ingevuld, waardoor niet objectief kan worden vastgesteld welk deel van de jaardoelen al is bereikt. • De inhoudelijke uitbreiding naar media en desinformatie vraagt specialistische kennis, passende partners en zorgvuldige afbakening. • Groot bereik zegt op zichzelf nog weinig over leeropbrengsten, representativiteit en duurzame effecten op democratische kennis en participatie. • De actuele stand van zaken rond de verkenning naar een nieuw parlementair bezoekerscentrum ontbreekt nog.
Ondersteuningsbehoefte	Er is geen concrete ondersteuningsbehoefte geuit. Denkbaar is dat, gezien de nieuwe koers, ondersteuning wenselijk is bij het verbinden met organisaties en actiepunten die werken aan open overheidsinformatie, mediawijsheid, journalistiek en de aanpak van desinformatie.
Documentatie / bewijs	Terugblik schooljaar 2025/2026: https://prodemos.nl/nieuws/terugblik-schooljaar-2025-2026/ Cursus Politiek Actief nu ook op Bonaire, Sint-Eustatius en Saba: https://prodemos.nl/nieuws/cursus-politiek-actief-nu-ook-op-bonaire-sint-eustatius-en-saba/ https://dossierkoninkrijksrelaties.nl/2026/05/14/cursus-politiek-actief-nu-ook-op-bonaire-sint-eustatius-en-saba/
Vooruitblik	ProDemos zet de uitbreiding van het regionale aanbod voort en bereidt zich tegelijkertijd voor op de toekomstige heropening van het Binnenhof. De ambitie is om op termijn weer meer scholieren en studenten in Den Haag te ontvangen, zonder het gegroeide landelijke bereik te verliezen. Inhoudelijk komt de komende vijf jaar meer nadruk te liggen op de waarde en kwetsbaarheid van de democratische rechtsstaat, de rol van vrije media en journalistiek, desinformatie en het mediagebruik van jongeren.

Actiepunt 14. Burgerparticipatie versterken met digitale tools

Doel	Digitale burgerparticipatie versterken door de open-sourcetool Pol.is verder te ontwikkelen en op nationaal niveau in te zetten. Via de landingspagina Praat mee met de overheid moeten burgers laagdrempelig kunnen deelnemen aan publieke gesprekken over beleid en maatschappelijke vraagstukken. Het streven is om in ten minste drie beleidstrajecten digitale inspraak mogelijk te maken.
Actiehouder	Formeel: ministerie van BZK. De uitvoering ligt bij het team dat werkt aan publieke waarden, nieuwe technologieën en digitale gemeenschapsgoederen. Het project is inmiddels organisatorisch ondergebracht bij de beleidsdirectie van EZK waar dit naartoe verhuisd is.
Partner(s)	Provincie Zuid-Holland, PolisNL, Logius, ICTU en BetaBreak. Daarnaast wordt samengewerkt met het team Digitale Gemeenschapsgoederen en ontstaan internationale verbindingen rond de ontwikkeling en toepassing van Pol.is.
Stand van zaken	Het vernieuwde platform Praatmeemetdeoverheid.nl was in Q1 voor ongeveer 90% gereed. In de zomer van 2026 wordt het platform gelanceerd en in augustus getest. Voor september staat een grootschalig online gesprek over online discriminatie gepland. Daarna zijn ook toepassingen rond desinformatie en kunstmatige intelligentie voorzien. De technische en inhoudelijke ontwikkeling bevindt zich daarmee in een opschalingsfase. Tegelijkertijd is duurzaam beheer en financiering nog niet structureel geregeld.
Maatschappelijke impact	Er is aantoonbare toepassing buiten één organisatie. Sinds 2023 werken de ministeries van IenW en BZK, ICTU, Tilburg University en de provincies Noord-Brabant, Groningen en Zuid-Holland samen aan PolisNL en vinden meerdere pilots plaats. De tool is ook toegepast in 'Stemmen uit de samenleving', onder meer rond verkiezingsthema's en met het bibliotheeknetwerk. ROMagazine beschreef de inzet van Polis door Zuid-Holland en BZK. Dit zijn concrete

	voorbeelden van schaalvergroting in pilotvorm en maatschappelijke resonantie; structurele nationale inzet is nog niet gerealiseerd, wel voorzien.
Voortgang	Aandachtspunt - De ontwikkeling en geplande toepassingen verlopen grotendeels volgens planning, maar het structurele beheer en de duurzame financiering van Pol.is en Praat mee met de overheid zijn nog niet geborgd. Het project gaat van pilotfase naar nationale en internationale opschaling. Zonder een passend beheer-, governance- en financieringsmodel bestaat het risico dat de infrastructuur na succesvolle toepassingen onvoldoende duurzaam kan worden voortgezet.
Belangrijkste resultaten (Q1–Q2 2026)	• De landingspagina Praatmeemetdeoverheid.nl is grotendeels ontwikkeld en wordt gekoppeld aan de PolisNL-deliberatietool. • Het platform was in Q1 naar schatting voor 90% gereed voor lancering. • De eerste drie beoogde thema's zijn bepaald: online discriminatie, desinformatie en kunstmatige intelligentie. • Een grootschalig online gesprek over online discriminatie is voorbereid voor september 2026. • Uit eerdere pilots is geleerd dat een goede, herkenbare landingspagina essentieel is voor toegankelijkheid en deelname. • De Pol.is-tool wordt open source beheerd en het algoritme is door provincie Zuid-Holland gepubliceerd. • Er zijn nieuwe internationale contacten en samenwerkingsinitiatieven ontstaan. • Het project is zichtbaar overgegaan van experimenten met een technisch basale tool naar een fase van nationale en internationale opschaling. • Digitale autonomie en soevereiniteit worden in de huidige fase bewust meegenomen.

Samenwerking	Rond PolisNL is een informeel samenwerkingsverband ontstaan dat aanvankelijk werd getrokken door provincie Zuid-Holland. Provincie Zuid-Holland beheert de tool nog, maar de activiteit binnen het bredere samenwerkingsverband staat momenteel op een lager pitje. Een klein team vanuit EZK en provincie Zuid-Holland houdt de ontwikkeling gaande. Internationaal is meer beweging zichtbaar. Tijdens Digital Democracy The Hague is een samenwerking gestart om kennis, capaciteit en middelen te bundelen. Ook bestaan verbindingen met Finland en andere Europese landen rond Voxit en een mogelijke Nederlandse implementatie, Voxit-NL.
Kwalitatieve signalen	De ervaringen met eerdere pilots laten zien dat alleen een technisch werkende tool onvoldoende is. De eerste versie was functioneel, maar visueel en inhoudelijk nog weinig aantrekkelijk. Een duidelijke landingspagina, goede context en begrijpelijke introductie bleken belangrijk voor deelname. Het platform wordt niet uitsluitend gezien als formeel participatie-instrument, maar breder als digitale infrastructuur die publiek debat en het zichtbaar maken van overeenstemming en meningsverschillen ondersteunt. De internationale belangstelling en toepassingen, waaronder gebruik door het Duitse Bündnis 90/Die Grünen voor interne beraadslaging, wijzen op bredere toepasbaarheid.
Knelpunten en risico's	• Structureel beheer en duurzame financiering van Pol.is als digitaal gemeenschapsgoed zijn nog niet geregeld. • Voor Praat mee met de overheid spelen vergelijkbare vragen over eigenaarschap, beheer en continuïteit. • Het informele samenwerkingsverband PolisNL is momenteel minder actief. • De overgang van pilots en afzonderlijke use-cases naar structurele dienstverlening vraagt een andere organisatie- en beheervorm. • Nationale en internationale initiatieven kunnen versnipperen als rollen, architectuur en governance niet goed worden afgestemd. • Het platform moet blijvend voldoen aan eisen voor veiligheid, privacy, AVG, toegankelijkheid en bescherming tegen bots of manipulatie. • Succes in de zin van bereik, representativiteit en de wijze waarop uitkomsten daadwerkelijk doorwerken in beleid zullen moeten blijken wanneer het platform Praat mee met de overheid daadwerkelijk in gebruik is.

Ondersteuningsbehoefte	• Ondersteuning bij het ontwikkelen van een duurzaam beheer-, governance- en financieringsmodel voor Pol.is/Voxit en Praat mee met de overheid. • Verbinding met internationale kennis en initiatieven van OGP rond digital commons. • Ondersteuning bij het bundelen van krachten en middelen binnen PolisNL en internationale samenwerkingsverbanden. • Mogelijk benutten van het Actieplan Open Overheid en de multistakeholderbijeenkomsten om partners voor duurzaam beheer te vinden.
Documentatie / bewijs	Praat mee met de overheid: https://www.praatmeemetdeoverheid.nl/ PolisNL: https://polisnl.org/
Vooruitblik	Na de lancering en gebruikerstest wordt 'Praat mee met de overheid' in september ingezet voor een landelijk gesprek over online discriminatie. De bedoeling is dat daarna trajecten volgen rond desinformatie en kunstmatige intelligentie. Parallel moet de stap worden gezet van projectmatige ontwikkeling naar duurzaam beheer. Daarbij liggen kansen om de nationale samenwerking opnieuw te activeren, aan te sluiten bij internationale initiatieven rond digitale democratie en digital commons en kennis en middelen te bundelen. Interessant is om na de lancering ook expliciet te volgen hoeveel mensen deelnemen, welke groepen worden bereikt, welke inzichten het gesprek oplevert en wat de beleidsmatige opvolging daarvan is.

Actiepunt 15. Professionalisering van participatie

Doel	Het vakgebied participatie verder professionaliseren en de kwaliteit, zorgvuldigheid en praktische toepasbaarheid van participatie verbeteren. Dit gebeurt door kennisontwikkeling, leren in de praktijk, interdepartementale samenwerking en concrete hulpmiddelen voor participatieprofessionals en beleidsmedewerkers.

Actiehouder	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW), Directie Participatie / Kennisknooppunt Participatie.
Partner(s)	Ministerie van BZK, Erasmus Universiteit Rotterdam, Hanzehogeschool Groningen, Haagse Hogeschool, Stichting Burger & Overheid, OECD en Digicampus. Bij specifieke onderdelen zijn onder meer EZK, KGG, VRO, OCW, SZW, Defensie, RVO, gemeenten, provincies en andere departementen betrokken.
Stand van zaken	Op vrijwel alle onderdelen is inhoudelijke voortgang. Het interdepartementale werkplan is gereed en in uitvoering. De eerste dialoogtoolkit is afgerond en circa 500 kaartensets zijn verspreid. Een tweede set over samenwerking met maatschappelijke initiatieven en organisaties is in ontwikkeling. Ook zijn nieuwe onderzoeksvouchers toegekend en lopen de onderzoeken. De geplande AI-tool voor online participatie heeft echter vertraging: de mijlpaal van 1 juni 2026 is niet gehaald. Financiering is inmiddels gezamenlijk geregeld en de aanbesteding van een pilot wordt voorbereid. Realisatie wordt nu vóór het einde van 2026 verwacht.
Maatschappelijke impact	De onderzoeksvouchers laten concrete schaalvergroting van het kennisprogramma zien. In april 2026 werden, na 22 aanvragen, zes vouchers toegekend aan consortia van gemeenten, hogescholen, universiteiten, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Daarmee wordt participatiekennis in meerdere praktijken ontwikkeld. De conceptrapportage vermeldt daarnaast verspreiding van circa 500 kaartensets binnen departementen; dit is een sterk intern signaal, maar voor opname als publiek aantoonbaar adoptievoorbeld is nog een openbare bron of bevestiging van de ontvangende organisaties nodig.
Voortgang	Aandachtspunt - Er zijn veel concrete resultaten en verschillende onderdelen lopen goed, maar de AI-tool heeft vertraging en de structurele financiering van participatiekennis en -activiteiten na 2026 is nog niet opgelost.

**Belangrijkste
resultaten (Q1–Q2
2026)**

- Nieuwe onderzoeksvouchers zijn samen met BZK toegekend; de bijbehorende onderzoeken lopen momenteel.
- Een onderzoek is gestart naar ethische spelregels voor het gebruik van AI bij inwonerparticipatie door publieke organisaties.
- Het interdepartementale werkplan voor kennis- en ervaringsuitwisseling is afgerond en wordt uitgevoerd.
- De eerste dialoogtoolkit is voltooid; circa 500 kaartensets zijn binnen departementen verspreid.
- VRO en OCW zijn bij het gebruik en de verspreiding van de dialoogtoolkit betrokken.
- Een tweede kaartenset over samenwerking met maatschappelijke initiatieven en organisaties is in ontwikkeling.
- Maatschappelijk initiatief is als leerthema binnen de directie uitgewerkt, mede met inzet van een gedetacheerde medewerker van BZK.
- Een verkenning naar burgergericht werken en maatschappelijk initiatief is uitgevoerd, inclusief een overzicht van relevante initiatieven.
- In juni heeft overleg plaatsgevonden met directeurs van zes departementen over de verdere verbinding van burgergericht werken, maatschappelijk initiatief en de omgang met maatschappelijk ongenoegen.
- Voor de pilot met een AI-tool voor online participatie is gezamenlijke financiering gevonden bij RVO, BZK en IenW.

Samenwerking	De samenwerking tussen IenW en BZK is intensief, onder meer rond de onderzoeksvouchers, de kennis- en leeragenda, maatschappelijk initiatief en de AI-tool. Het interdepartementale netwerk wordt verbreed, maar de mate waarin participatie organisatorisch is ingebed verschilt sterk per ministerie. BZK en IenW beschikken over betrokken directies, terwijl bij andere departementen soms slechts één of enkele participatieadviseurs actief zijn. Ook wordt samengewerkt met kennisinstellingen en uitvoeringsorganisaties. Internationaal neemt BZK deel aan de OGP Participation Action Group. IenW voert hiervoor mede activiteiten uit en bereidt een congres voor internationaal leren voor.
Kwalitatieve signalen	De focus verschuift van alleen kennisontwikkeling naar leren en praktische toepassing: niet alleen vaststellen wat goede participatie is, maar vooral hoe professionals die kennis in hun werk kunnen gebruiken. De grote verspreiding van de dialoogtoolkit wijst op behoefte aan concrete en direct toepasbare hulpmiddelen. Ook bestaat behoefte aan structurele scholing, bijvoorbeeld via een leerlijn participatie en burgergericht werken of opname in verplichte opleidingen voor beleidsmedewerkers. Het verbinden van nieuwe producten aan bestaande instrumenten, zoals het Beleidskompas en 'Ken je stakeholders', wordt als kansrijker gezien dan het creëren van afzonderlijke nieuwe structuren.
Knelpunten en risico's	• De deadline van 1 juni 2026 voor de MVP van de AI-tool is niet gehaald. • De aanbesteding en ontwikkeling van de pilot moeten nog plaatsvinden. • Structurele financiering na 2025 is nog niet opgelost. • Participatie is niet binnen alle departementen organisatiebreed belegd. • Het grote aantal activiteiten en partners kan leiden tot versnippering en onduidelijk eigenaarschap. • De kennisagenda moet worden verbreed naar een kennis- en leeragenda, maar het proces daarvoor wordt nog uitgewerkt.
Ondersteuningsbehoefte	• Praktische en agenderende ondersteuning bij acties i.h.k.v. structurele financiering van participatieactiviteiten na 2026.

	• Hulp bij het identificeren en bijeenbrengen van de departementen en besluitvormers die voor structurele inbedding nodig zijn. • Ondersteuning bij het concreet en SMART maken van de aanbevelingen van MCOIG. • Verbinding met de AI-actiepunten uit het Actieplan Open Overheid, bijvoorbeeld via een themasessie over AI en participatie. • Ondersteuning bij de verankering van participatie-instrumenten in het Beleidskompas en bestaande rijksbrede opleidingen. • Kennisdeling over ethische, transparante en mensgerichte toepassing van AI, met lokale opslag van gegevens en betekenisvolle menselijke controle. • Ondersteuning bij het ontwikkelen van een voorbeeldenbank en wetenschappelijk onderbouwde interventiedatabase.
Documentatie / bewijs	https://www.kennisknooppuntparticipatie.nl/aan-de-slag Bekendmaking toekenning onderzoeksvouchers participatieonderzoek 2026: https://kennisknooppuntparticipatie.nl/nieuws/i/k38v0/bekendmaking-toekenning-onderzoeksvouchers-participatieonderzoek-2026
Vooruitblik	In het najaar van 2026 wordt gewerkt aan een eerste opzet van de nieuwe kennis- en leeragenda, die formeel voor januari 2027 staat gepland. De tweede dialoogtoolkit wordt na de zomer afgerond en mogelijk in het SGO gepresenteerd. Voor het einde van 2026 moet de pilot met de AI-tool worden aanbesteed en gerealiseerd. Deze tool wordt gekoppeld aan het internetconsultatiesysteem en moet helpen om opbrengsten ethisch en zorgvuldig te analyseren, met lokale gegevensopslag en een mens in de beoordelingsketen. Daarnaast wordt gewerkt aan verdere interdepartementale verankering, een mogelijke leerlijn voor participatie en burgergericht werken en de ontwikkeling van een voorbeeldenbank die later kan uitgroeien tot een interventiedatabase.

